

Kem 237 (1-26)

19
DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
DE
CAVSSIS IMPOTENTIAE
IN SEXV POTIORI
EX DOCTRINA
HIPPOCRATIS VETERVMQVE MEDICORVM

QVAM
RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE ATQVE DOMINO
DOMINO
CAROLO AVGVSTO
DVCE SAXONIAE, IVLIACI, CLIVIAE, MONTIVM,
ANGARIAE ET GVESTPHALIAE, REL.

EX DECRETO
ILLVSTRIS MEDICORVM ORDINIS
PRAESIDE
CHRIST. GODOFR. GRVNERO

MEDICIN. DOCT. BOTAN. AC THEORET. PROF. ORD. FACVLT.
MEDIC. ADSESS. ACADEMIAE ELECT. MOGVNT. SCIENT.
VTIL. ET SOCIET. LAT. IENENS. SODALE.

PRO GRADV DOCTORIS
SVMMISQVE IN MEDICINA HONORIBVS
RITE CAPESSENDIS

D. XVI. IVLII MDCCCLXXIII.
PVBLICE DEFENDET

MICHAEL SONNTAG
IGLOVIA NOBILIS HVNGARVS MEDICINAE DOCTORANDVS.

IENAE
EX OFFICINA STRAVSSII.

Handwritten signature

DISSERTATIO IN AUCTORITATE IUDICIA
DE
CAUSIS IMPOTENTIAE
IN SEXU BOTIORI
EX DOCTRINA
HIERONIMI VETTERMONTI MEDICINI

RECTORI ACADEMIAE HALLENSIS
SERENISSIMO PRINCIPIS ALBERTI
DOMINO
CAROLO AVGVSTO
PRAESIDI

EX DOCTRINA
HIERONIMI VETTERMONTI
MEDICINI
HALLENSIS

PROBANDI DOCTORIS
HIERONIMI VETTERMONTI
MEDICINI
HALLENSIS
MICHAELIS GONZALEZ

EX OFFICINA STEPHANI

ILLVSTRISSIMO DOMINO
DOMINO
IOSEPHO TÖRÖK

DE SZENDRÖ

SACRAE CAESAREAE ET REGIO-

APOSTOLICAE MAIESTATIS

~~INCLYTAE REGIAE CAMERALIS~~

~~ADMINISTRATIONIS~~

CASCHOVIENSIS PRAESIDI GRAVISSIMO

VT ET

REFERENDARIO

LONGE MERITISSIMO

OMNINO NEC NON
SPECTABILI AC MAGNIFICO DOMINO
DOMINO
PAVLO TISZTA

DE SELLYEB

SACRAE CAESAREO - REGIAE AC
APOSTOLICAE MAIESTATIS
EXCELSAE CAMERAE HVNGARICO AVLICAE

ET

INCLYTAE CAMERALIS ADMINISTRATIONIS
CASCHOVIENSIS CONSILIARIO.

NEC NON

CAESAREO - REGIARVM XIII. CIVITATVM
SAXONICARVM SCEPVSIENSIVM

AC

DOMINIORVM LVBLYO ET PODOLIN
ADMINISTRATORI SOLERTISSIMO.

V T E T
SPECTABILI AC GENEROSO DOMINO
DOMINO
FRANCISCO IANCSO
DE ESZTELLYNEK ET IN BRVTOZ
INCLYTI COMITATVS SCEPVSIENSIS
VICE COMITI ORDINARIO MERITISSIMO
DENIQVE

SPECTABILI AC GENEROSO DOMINO
DOMINO
TOBIAE IONY
CAESAREO - REGIARVM XIII. CIVITATVM
SAXONICARVM COMITI
NEC NON
COMPLVRIVM INCLYTORVM COMITATVVM
TABVLAE IVDICIARIAE ASSESSORI.

VIRIS
MAECENATIBVS FAVORIBVS ET
PROMOTORIBVS
BONARVM ARTIVM ET SCIENTIARVM
DOMINIS MEIS GRATIOSISSIMIS

HOCCE

SPECIMEN ACADEMICVM

IN PERPETVAM MEMORIAM

SACRVM ESSE VOLVIT.

DEVOTISSIMVS CVLTOR

MICHAEL SONNTAG.

DE
CAVSSIS IMPOTENTIAE
IN SEXV POTIORI
EX DOCTRINA
HIPPOCRATIS VETERVMQVE MEDICORVM.

S. I.

Instituti Ratio.

Miratus sum saepenumero morborum multitudinem, quibus virorum genitalia patent. Quorum sanitas quo magis necessaria est et ad sobolem procreandam, et ad scommata derisorum effugienda, eo curatiorem promeretur explicationem, quoniam, vt *Alcimi Auiti a)* verbis vtar,

*Nemo adeo est tutus, qui non aliquando timere
Debeat,*

aut etiam, quia, auctore *Velleio Paterculo b)*, *nemo frequentius opprimitur, quam qui nihil timet, et securitas frequens-*

A

a) De Laud. Castitat. v. 136.

b) Hist. Rom. XI. 118.

quentissimum calamitatum est initium. Est enim hoc mali genus, si quo alio tempore, hoc certe optimo cuique pertimescendum, quo viri, si femellarum desiderii satisfacere aut nolunt, aut nequeunt, vel argutulis civium suorum jocis exponuntur, vel ad iudices vocantur impotentiae crimen repulsuri. Sunt vero eius causae tot atque tam multiplices, vt, vnde ordiundum sit, nusquam videamus, nascunturque illae, experientia duce et HIPPOCRATE *e*) teste locupletissimo, sensim atque pedetentim sic, vt, vbi ad amplexus ventum est, iaceant

Velut praemortua, membra

Turpiter, besterna languidiora rosa.

Lugeamus igitur necesse est misellorum semiuirorum fortem, qui etsi instrumenta sexus nostri habeant, iis tamen rite votisque concubiae vxoris apposite vti nesciunt. Nam, vt bene catus amorum magister, OVIDIVS *d*):

Militat omnis amans, et habet sua castra Cupido:

Attice, crede mihi; Militat omnis amans.

Hinc mirum debet esse nemini, si, praecipuas turpissimi huius et nefandi mali causas repetendo inde a priscis temporibus, occasione hac peropportune data, moneamus quoscunque matrimonii candidatos, ne periculosissimis hisce scopolis imprudenter adhaerescant ante, quam didicerint,

Quid valeant humeri, quid ferre recusent.

Est vero, auctore COO SENE *e*), medicinae quasi proprium, morborum causas nosse, et morbos ipsos omnibus medicamentis, quae auferere morbum prohibent, curare posse. Quare, omissis atque posthabitis iis causis, quas recentiorum hominum industria putauit adiungendas aut etiam affingendas, non, nisi eas oratione nostra adsequi atque describere conabimur, quas veteres medici passim commemorarunt. Sunt causae

e) L. De Diaet. I. §. 3. p. 182. T. I. ed. Lind.

d) Amor. I. Eleg. IX. v. 1. seq.

e) L. De Arte, §. 19. p. 111. et L. De Flatib. §. 2. p. 400. T. I.

cauffae illae virilitatis extinctae aut *comparate tales* ac *superabiles*, modo victus vitaeque ratio commutetur, visque medicamentorum accesserit, aut etiam *simpliciter* et *absolute* *tales* sunt, quae siue a natura sint, siue a male sedula hominum arte ac flagitiis oriantur, omnem medicorum diligentiam tantum non semper eludunt.

§. II.

Aeris, maximeque austri, mala indoles.

Sit igitur ex doctrina veterum medicorum princeps omnium aer. *Quid enim sine hoc tandem fit*, inquit HIPPOCRATES f)? *Aut cui rei non adest? Mortalibus vitae, et morborum aegrotis, solus is est auctor.* Sed verborum nomina et varias noxas iam multis adducere non attinet, siquidem haec inter omnes constant, et cum apud HOLLERIUM g) leguntur, tum apud MARTINUM h), medicum doctissimum. *At austrum negligere nefas ducimus, cuius meminisse ob summas iniurias pigebat veteres, et, HORATIO i) auctore,*

Hosium uxores puerique caecos

Sentiant motus orientis austri.

Ut enim subitae aeris mutationes k) semper sunt detrimento-
fae corpori, aequales autem et constantes l) non item, ita etiam vel maxime auster male audit, siue humidus et calidus

A 2

du

f) L. De Flatib. §. 5. et 6. p. 402

g) Comment. in HIPPOCR. Aph. 5. Sect. III. p. 221. Ventorum vero nomina et diuisiones vide ap. *Constantin. Caes. De Agricultura* L. II. p. 15. ed. Basil. 1538.

h) Ad. Virgil. Georg. III. v. 77. seq. p. 409. ed. Hamb.

i) Carm. L. III. Od. 27. v. 21. sequ.

k) Ap. HIPPOCR. L. De Aere, §. 53. p. 359. T. I.

l) HIPPOCR. L. cit. §. 46. p. 355.

dus ille sit, siue ficcus et calidus simul *m*). *Auster a meridie spirans*, inquit *Constantinus Caesar n*), *humidus et inaequalis, et morbosissimus existit*. Nec iniuria. Est enim, vt bene *HVX-HAMVS o*) monuit, *calidi, est etiam et humidus, laxare fibras; quid coniuncta? Eas fere omnia resoluunt*. — At vero aer *ficcus*, pergit magnus ille medicus, *magna plerumque grauitate pollet et elasticitate, quod motum sanguinis multum incitat: Quatenus vero calidus est, humores perspirantes exhaurit maxime, vnde serosa pars sanguinis dissipatur, et liquidissima corporis auolant: restat adeo cruor spissus nimium; nihil namque iam humidum ex atmosphaera torrida per cutis poros imbibitur* — Sic diuturnus aestatis feruor vsque adeo torret humores animales, vt longe acriores sub autumnum sint, quam verno tempore. — *Torridae sane Zonaeh vehemens ardor vsque adeo exhaurit incolarum humores, vsque adeo crispat fibras, vt quasi perusti videantur*. Ex his vero facile colligitur, ab austro utroque laedi posse generationis instrumenta, aut quia exinde humores acriores quasque exusti fiunt, vnde facile oriantur vlcera, si *HIPPOCRATI p*) fides habenda est, aut quoniam tunc temporis viris semen inesse debet densum quasque coactum *q*), atque eam ob causam minus idoneum ad prolem procreandam, aut denique quia in exhausto viribus et succis homine vel nullum veneris desiderium est, aut certe perexiguum. Quod si verum est, vt est, illico patet, quare

ve-

- m*) L. De Diact. II. §. 5. p. 213. seq. et. L. De Humor. §. 8. p. 324.
 Hac ratione optime inter se conciliari possunt poetae ac auctores veteres, si identidem, vt ap. *Virgilium*, legatur: *Humidus Auster, Pluuialibus austris, Iupiter horridus austris Torquet aquosam hiemem, frigidus auster* cet. Cf. *Not. Martini ad Virgil. Georg. IV. v. 261.*
 p. 413. sequi.
n) L. cit. II. 3. p. 26.
o) Proleg. ad Obseruat. de Aere et Morb. Epidem. n. 3. p. 18. et 20. T. I. ed. *Reichel*.
p) L. De Humor. §. 8. p. 324.
q) L. De Aere, §. 53. p. 359.

❖ ❖ ❖

veteres *hiemem austrinam* valitudini bonae infensissimam iudicant, et austrum omnem voluerint quouis modo iis fugiendum, qui liberis operam daturi sunt. Caue tamen, ne nimis hisce placitis credas, quippe et vbiuis terrarum, et omni caelo ac tempore procreantur tenelli homunculi, adeoque ab hac sola austri adspiratione, nisi plures aliae, eaeque vehementiores, accesserint, nullus impotentiae metus, nullum est periculum.

§. III.

Plantae et legumina, nec non medicamenta varia.

Neque minus infames sunt hac de re apud veteres *plantae* quaedam, quae cum semen extinguere dicebantur, tum veneris usum retardare, easque prae ceteris recensuit *Oribasius r)*. Eminent hoc in genere *pulegium*, *apium*, *coriandrum*, *nasturtium*, *anethum s)*, *semina viticis t)*, *lactucae u)*, *cannabis fyluostris v)*, *periclymeni w)*, *cotyledonis x)*,

A 3

psyllii

- r) *Synopf.* II. 58. p. 25. et *Collect.* XIV. 66. p. 488. *Coll. Steph.* quam vbiuis fere sequimur in adducendis veterum medicorum locis.
- s) *Marcell.* I. De Medicament. c. 33. p. 395.
- r) Memoravit *Alexander Trall.* IX. 9. p. 555. ed. *Basil.* *Semen viticis torridum et non torridum, nec non folia et flores substratos:* Vires vero descripserunt *Oribasius* (*Euporist.* I. 12. p. 580. et *Loc. Affect.* *Curat.* IV. 106. p. 668.) atque *Paullus De Re Medic.* I. 38. p. 356.
- u) *Lactucae semen*, eodem *Alexandro I. c.* teste, ex aqua porum eadem efficere, et genituram cohibere solet: unde etiam venerem somniantibus exhibetur. Similiter *Oribas.* *Euporist.* I. c. *Dioscorid.* *De Medic.* *Mater.* II. 165. et 166. p. 145. ed. *Sarac.* *Plin. Hist. Nat.* XIX. 8. *Marcell.* I. c. p. 396. *Paullus* vero I. c. eadem de succo prodidit memoriae.
- w) Hoc secundum *Alexandr.* I. c. genituram exsiccat, si subinde potetur.
- x) *Alexand.* I. c. *Folia et semen genituram desiccant, ac nonnullos aiunt multo huius poru infecundos fieri.*
- x) *Paullus* I. c. et p. cit.

psyllii y), lini z); nymphaea a), orcbis minor b), plumbum
lumbis impositum c), sempervivum d), ruta e) et mentha f),
tandem solanum g), fungi adhuc viuentes in potione lucernae,
quae sponte extinguitur, extincti et traditi h), campbora
pota

- y) Paull. ibid. Refrigerat, vt Oribasius (Synopf. II. 9. p. 20) perhibet, secundo gradu, habet aquosam frigiditatem, et indurat.
- z) In aqua coctum refrigerat, teste Paulo l. cit.
- a) Radix et semen exsiccat, adeoque ob calorem semen genitale nasci cohibet, auctore Aërio Tetrabl. I. Serm. II. c. 238. p. 103. Hinc ap. Alexandr. l. c. dicitur veneris in somniis opitulari et priapismo c. 10. p. 557. quocum consentit Oribasius Synopf. IX. 41. p. 147. Nominabatur autem illa, vt Marcello l. c. videtur graece nymphaea, latine clava Herculis, gallice baditis.
- b) Ap. Alexandrum l. c.
- c) Alexand. l. c. Aërius Tetrabl. I. Serm. II. c. 66. p. 73. Oribasius Synopf. II. 9. p. 20. Paullus l. c. Seminis profusionem cohibere auctor est.
- d) Oribas. Synopf. II. 10. p. 20. Cf. Aërius l. c. qui ei vim adstringentem et refrigerantem attribuit.
- e) Eam omnes omnino veteres calidam appellant, adeoque semen crassum reddere contendunt. Sic enim HIPPOCRATES, (L. De Diaet. §. 26. p. 225.) PLINIUS (Hist. Nat. XX. 13.) GALENUS (Simpl. Medicam. Facult. VIII. 16. n. 18. p. 219. T. XIII. ed. Charr.) ALEXANDER TRALLIANUS (L. IX. 9. p. 556.) CONSTANTINUS CAESAR* (De Agricult. XII. 25. p. 277. ed. Cornar.). Hinc Rufo ap. Oribas. Collect. VI. 38. p. 301. illa dicitur commiscendi corporis libidinem obrundere atque discutere. Neque abfimiliter Paullus I. 35. p. 355.
- f) HIPP. L. De Diaet. II. §. 26. p. 226. T. I. vbi ea putatur saepius pranfa semen genitale colliquefacere, erectionem prohibere, corpus debilitare. Cf. Aristotel. Probl. II. Sect. XX. p. 165. T. IV. ed. Du Vall. Constantin. l. cit. c. 24. p. 276.
- g) Ap. HIPP. l. et p. cit. dicitur frigefacere, feminisque per quietem profusionem non permittere. Sic etiam Oribasius (Synopf. IV. 32. p. 70.) atque Paullus (De Re Med. I. 38. p. 356.) ad feminis abundantiam imminuendam commendarunt.
- h) Ap. Marcell. L. De Medicament. c. 33. p. 396.

potā i), *opium* et *acetum k*), et sexcenta alia medicamenta, quae multis percensere nec licet, nec libet. Negari quidem non potest, posse haec omnia aut diluendis refrigerandisque humoribus veneris amorem, nisi tollere penitus, (de quo vehementer dubito), at retardare saltem, aut etiam, densandis iis quasque exurendis, dubios quodammodo et ad tempus amplexus reddere; Sed falluntur boni senes vehementer, cum plus, quam fas est, hisce plantis inesse putant, partim, quia multi tenuioris sortis homines his identidem magnaque in copia vescuntur sine vlla sobolis iniuria, partim quia sponte sua et vberius proueniunt in calidis regionibus ad diluendam, vt videtur, et demulcendam succorum acritudinem, feminisque vim vegetiorem efficiendam. Sustulimus certe bis hac sola via quorundam virorum impotentiam, qui nimio succorum calore praediti motuque vehementi agitati ad rem veneream accedebant, adeoque spectanda semper est varia corporum natura, si velis hisce plantis aliquid adiudicare. Constat certe inter omnes, ab horum esu non tolli posse vsum veneris, quicquid ogganniant superstitiosi amorum magistri, matres credulae, obstetrices lucri cupidissimae, adeoque nec ii perhorrescendi sunt, qui ex more pharmacopolae illius apud THEOPHRASTVM l) medicamenta buccis plenis efferunt atque extollunt, quibus possint adolescentes quasi enervare minusque idoneos reddere ad veneris negotia sustinenda. Ridendae igitur sunt et damnandae illae fabulae, eodem fere modo, quo *incantamenta*: quae etsi DAN. SENNERTVS m) testimoniis FER-
NELII

- i) *Auicenna* L. III. Fen. 21. Tract. I. c. 8. p. 710. ed. Basil. 1556. et *Arnoldus Villanovanus* De Morb. Curand. II. 26. p. 209. b. Opp. Ed. Argent. 1541.
k) *Gordonius* Lil. Medic. Part. VII. c. 1. p. 595. ed. Lugd. 1550.
l) *Hist. Plant.* IX. 19. p. 1153. ed. Stapel.
m) *Pract. Medic.* L. III. Part. IX. Sect. II. c. 1. p. 942. seq.

NELII, ALEX. BENEDICTI et CODRONCHII tueri audeat,
spernuntur tamen hodie ab optimo quoque, cui

Meliore luto finxit praecordia Titan.

Etenim viri, qui, dum licet et fas est, viriliter agere nesciunt, et

Iacent n) pigro crimen onusque toro,
laborant sine dubio vitiis iis, quae paullo post commemorabimus, neque fides habenda illis est, etsi identidem ad id genus nugas, tanquam ad anchoram sacram, confugiant. Eadem ratio est *leguminum*, quae passim apud veteres male audiunt. Sunt vero, auctore HIPPOCRATE o), illa *omnia flatuosa et cruda, et cocta, et fricta, et macerata, et viridia.* — *Vnumquodque vero ex ipsis sua peculiariora vitia habet.* Unde facile ratio colligitur, quare in Oeno *ex assiduo leguminum esu p) feminae et masculi crurum impotentes facti sunt.* Insando enim dolores variaque incommoda pariunt, et fortasse desiderium veneris infringere posse videantur, nisi ex placitis philosophorum sensus fortior debiliorem tolleret, et interdum mariti, doloris vehementissimi stimulis exagitati, concumberent; id quod haud raro faciunt podagrici. Accedit et illud, quod rusticis et inferioris sortis hominibus tale ciborum genus vile ac parabile solum relinquitur ad vitam sustinendam, et nihilo tamen secius liberorum assatim est. Nihil igitur exinde damni nascitur.

§. IV.

Corporis raritas et densitas, frigiditas et humiditas.

Obtinuit porro apud priscos medicos doctrina quaedam communis ac percelebrata, quae *a corpore raro et denso, frigido*

n) Ouid. Amor. L. III. Eleg. VII. v. 4.

o) L. Vist. Acut. §. 59. p. 316. T. II.

p) L. Epidem. II. Sect. IV. p. 705. T. I.

frigido ac humido repetitur, quae etsi a multis hodie spernitur, tamen, modo rite explicetur, locum habere potest. Videmus enim quotidie, freti *Sanctorii* placitis, quid strictum atque laxum methodicorum valeat, quantique usus eius cognitio fit in valetudine cum conferuanda, tum reddenda. Oritur vero *densitas* corporis, vt *HIPPOCRATES* q) memoriae prodidit, ab humoribus intus permanentibus, adeoque viri ob *σενοχωσίαν* paruas densatasque habent glandulas r), ac parum hinc succorum superfluatorum relinquitur. Quibus cum labor assiduus et vehemens accesserit, vt prudenter bonus senex monet s), venaeque densiores cibos non facile recipiant, sequitur, vt succis crassioribus, adeoque femine densiori, tales viri scateant; id quod sane non satis idoneum est procreandae soboli. Inde etiam ratio intelligitur, quare *HIPPOCRATES* t) a coitu cum cibos durari, tum morbos augeri dixerit. Contraria *densitati raritas* est, perspexeruntque iam veteres u), transpiratione prospere cedente, ventrem astringi, adeoque illam multum conferre ad bonam valetudinem v), etsi exinde debiliores videantur. Ex his etiam perspicitur, quid causae sit, quod vir, ex frequentiori coitu w) venis factis amplioribus, venerem magis appetere dicitur, neque tamen ob nimis laxum corpus sufficere tanto tanque strenue exsequendo negotio. Porro hinc ratio patescit, quare *Timochari* x), raro et transpirabili praedito corpore, statim ac veneri litasset, cessavit

B

- q) Aph. 63. Sect. V. p. 96. T. I. vbi simul reliquae species explicantur.
- r) L. De Glandul. §. II. p. 421. T. I.
- s) Ibid. et L. De Salubr. Diact. §. II. p. 631. T. I.
- t) Epid. VI. Sect. V. p. 811. T. I.
- u) Ibid. Sect. III. p. 803.
- v) L. De Aliment. §. 6. p. 596. et L. Salubr. Diact. §. II. p. 631. T. I.
- w) L. Nat. Puer. §. 22. p. 148. T. I.
- x) Epid. V. §. 27. p. 789.

sauit suera distillatio, successitque lassitudo, calor, capitis grauitas atque sudor.

Aliud vitium corporis, vt priscis medicis videtur, est *frigiditas*, qua procreatio sobolis impediri posse putabatur. Est vero corpus virile, vt HIPPOCRATES *y)* monuit experientia fretus, siccum plerumque ac frigidum, adeoque in iis fiat lentior sanguinis motus necesse est, vt exinde signa temperamentorum repetierit *Paulus Aegineta z)*. Adest enim in id genus hominibus torpor atque somnolentia, quoniam somnus, vt illis videbatur, refrigerat *a)*, atque tunc sanguis quasi intro fugit *b)*. Hinc ob virium imbecillitatem atque irritabilitatem Hallerianam imminutam necesse est, auctore ORIBASTIO *c)*, viri veneremur non adeo desiderent. Neque profecto, modo quaeuis sine praeiudicata opinione reputes, falsum esse videtur ARISTOTELIS *d)* effatum, quo refrigeratio vasorum feminalium sterilitatis causa esse adfirmatur. Audiendum igitur est HIPPOCRATIS *e)* magni consilium, cum coitum morbis ex pituita, maxime frigida, oriundis, remedio esse perhibet.

Contraria *frigiditati* est *caliditas*, quae similiter generationis vim *f)* tollere debuit. Oritur vero illa ab humorum abundantia *g)*, et haud raro acrimoniam adiunctam habet. Hinc etsi, auctore PAVLLO *h)*, *naturae ad venere[m] idoneae sunt calidiores et humidiores, tamen cum cor-*
pus

y) L. De Diaet. I. §. 28. p. 203. T. I.

z) De Re Medic. I. 61. p. 362. Coll. *Scroph.*

a) HIPPOCR. L. De Flatib. §. 20. p. 411. T. I.

b) Epid. VI. p. 811.

c) Synopf. IX. 45. p. 149.

d) Ap. Galen. L. De Semin. c. 15. p. 202. T. III. ed. *Charr.*

e) Epid. VI. p. 811.

f) HIPPOCR. Aph. 63. Sect. V. p. 97. T. I.

g) Epid. VI. Sect. VI. p. 97.

h) De Re Medic. I. 35. p. 355.

pus calefactum humore vacuetur i), atque semen multum calidum *k*) debilitatem aliquam corporis inferat, conficitur, non adeo multum sperari ab istis hominibus, adeoque vere sensisse ORIBASIVM *k*), cum hos ab venere arceri vellet. *Siccis naturis*, inquit, *maxime aduersa est venus; cauere autem praecipue debent lassitudines, aestus, sollicitudines, vigiliis.* Et paullo post: *Concubitus omnes sicciore laedit, eos vero praecipue, qui praeterquam quod sicci sint, frigidi etiam sunt: solis vero calidis et humidis est innoxius.*

Restat *humiditas*, quae eandem ob causam infamis est apud veteres. Debet enim tunc temporis corpus esse nimis laxum, adeoque bene, ni fallor, demonstrauit magnus HIPPOCRATES *m*), Scythas hac de re coitus aut appetentes non fuisse, aut saltem non πολυγόνως.

His praemissis, quaeritur, quid de his veterum medicorum placitis statuendum sit. Negare equidem non ausim, virilitatem quodammodo retardari ac compesci quasi posse, prouti aliquod horum vitiorum praeualeat, sed extingui profus, id nego et pernego, quia in frigidissimis ac calidissimis regionibus fit iuxta sobolis procreatio, adeoque magna cautione opus est in hac doctrina defendenda.

§. V.

Pinguitudo corporis.

Alia impotentiae causa putatur esse, *pinguitudo corporis nimia*. Neque, vt videtur, iniuria. Non enim non potest fieri, vt in hisce hominibus tandem sit bonorum succorum penuria, eamque ob rem feminis aut paucitate laborant, aut certe minus bonum habent. Exinde ratio in-

B 2

telligitur,

i) HIPPOCRATES. L. De Diaet. II. §. 33. p. 230.

k) Paullus I. c. cit. 38. p. 356.

l) Synops. V. 51. et 52. p. III. seq.

telligitur, quare ARISTOTELES *n*) atque PLINIVS *o*) perhibent, viros pinguiore minus seminis effundere, siquidem illis idem accidere necesse est, quod femellis. Quae si paullo habitiores sunt, parum profecto habent, quod ad fetum bene nutriendum conferant. Porro in hac opinione est ORIBASIVS *p*): *Vir pinguis, inquit, ad liberorum procreationem aptus non est, quia pudendum pudendo apte confervi non potest, et pingues parum seminis emittunt.* In quo consentientes habet AETIVM *q*), PAVLLVM *r*), AVIGENNAM *s*), multosque praeterea alios. Est quidem haec res medicinae decretis consentanea, et experientiae testimoniis satis confirmata, viros, quo magis abundant pinguitudine, eo plerumque steriliores ac infecundiores esse; sed salua res est, modo desinant desidia otioque malo diffuere, modo velint gulae temperare, quae horum vitiorum mater et magistra est. Modica certe succorum pinguium copia nunquam impedimento erit iis, qui soboli procreandae operam dare percipiunt.

§. VI.

Motus et lassitudo.

Porro tot atque tam varia sunt *motus* genera, tantusque eorum in medicina vsus olim fuit, vt nefas duceremus haec silentio praeterire. Commemorant haec multis et explicarunt veteres medici, GALENVS, ORIBASIVS, PAVLLVS *t*), maximeque omnium recentiori aetate

HIER.

m) L. De Aere, §. 48. p. 356.

n) Generat. Animal. I. 18.

o) Hist. Nat. XI. 37.

p) Synopf. IX. 45. p. 148.

q) Tetrabl. IV. Serm. IV. c. 26. p. 792.

r) De Re Medic. III. 74. p. 489. Coll. *Steph.*

s) L. III. Fen. 21. Tract. I. c. 8. p. 710.

t) De Re Med. I. 16. p. 350.

HIER. MERCVRIALIS u). Infensus autem prae ceteris veneri motus esse debet, quoniam, auctore GALENO v), feminis penum consumere credebatur. An satis vere, iam paucis videamus. Nullus motus esse potest sine dispendio virium. Qui quo vehementior est, atque quo magis repetitur ab homine non adueto satis laboribus, eo magis profecto ille laeditur. Praeclare hinc CELSVS x): *Extenuat corpus cursus, multa ambulatio, corporisque vehemens exercitatio.* Nascitur exinde torpor, difficilis membrorum motio, somni confectatio, venerisque sine dubio obliuio, qualem Scythis attribuit magnus noster HIPPOCRATES y). Sunt porro *lassitudinis*, quam in coitus impedimentis veteres collocarunt, variae formae variaeque curationis viae; quas si cuius penitius nosse interest, adeat ORIBASIVM z), AETIVM a) atque PAVLLVM b). Iam vero cum lassitudo laborem nimium consequatur, conficitur, haud temere RVFVM c) hanc procul ab iis abesse voluisse, qui veneris gaudia quaerunt. *Post labores prauum est, inquit, concumbere. — Vitandae sunt lassitudines — Cauendus est coitus a lassitudine.* Debilitas enim corporis summa exinde pertimescenda est: Quae si increuerit, non potest non, *diffatis exhaustisque spiritibus*, vt bene PLATNERVS d) monuit, vir impar fieri cum femini conficiendo, tum feliciter viriliterque in vterum muliebrem

B 3

liebrem

u) De Artē Gymnast. IV. 2. p. 249. seq. ed. Amstel. 1672.

v) De Sanit. Tuend. VI. 14. p. 148. T. VI. ed. Charr.

x) De Medicin. I. 3. p. 28. ed. Kraus.

y) L. De Aere, §. 52. p. 359. T. I.

z) Synopf. V. 15. p. 17.

a) Tetrabl. I. Serm. IV. c. 40. p. 174. seq. vbi prae ceteris *lassitudines ex venere* describuntur et explicantur, ceteris non neglectis.

b) L. cit. c. 20 et 22. p. 351. sequ.

c) Ap. *Oribas.* Collect. VI. 38. p. 301. seq. et Synopf. I. 6. p. 8. cf. ap. *Paul.* I. cit. c. 6. p. 8.

d) Diss. De Negor. Action. cet. §. 26. p. 326. Opuscul. T. I.

liebrem traiciendo. Commendant eam ob caussam veterese) *moderatos labores, moderatamque venerem*, fugienda vero iubent *ex venere delassatis f)* balnea frigida. An fatis vere, vehementer dubito. Hac enim via sola summi aetatis nostrae medici, inprimisque *TISSOTVS g)*, sustulerunt perfanaruntque infirmitates valetudinis, quas hodie perquam multi ex illicita manibusque emendicata venere sibi contrahunt. Sed neque hodie opus est, labore nimio multos prohibere. Sunt enim iis perquam similes, in quos *Seneca b)* inuehitur, *qui sella se et lectica huc et illuc ferunt, et ad gestationum suarum, quasi deservere illas non liceat, horas accurrunt; quos quando lauare debeant, quando natare, quando caenare, alius admonet, et vsque eo nimio delicati animi languore soluuntur, vt per se scire non possint, an esuriant.* An in his, nisi ad meliorem frugem redeant, magnum veneris desiderium esse potest? Equidem vix crediderim. Qua de caussa

Este procul vittae tenues, castaeque puellae!

Nihil intus copiarum, nihil stimulorum est. Friget venus.

S. VII.

Equitatio et venarum pone aures sitarum sectio.

Reliquum est, vt de *equitatione nimia* et *assidua* paucis edisseramus. Constat enim inter omnes, Scythas morbo quodam proprio laborasse, quem *HIPPOCRATES i)* *κεδνατα* nominat.

e) *Paullus* l. cit. c. 35. p. 355.

f) *Paull.* l. cit. c. 51. p. 359. Similiter *Oribasius* *Synopf.* I. 21. p. 15.

g) *Von der Onanie Abschn. IV.* n. 7. p. 191. sequ. ed. germ.

h) *L. De Breuit. Vit.* c. 12. p. 325. T. I. ed. Lipf.

i) *L. De Aere,* §. 50. p. 357. sequ.

nominat. Qui qualisue sit, iam non attinet multis disquirere: haec enim alio loco *k)* considerauimus. Ait vero senex noster, iis haec κέματα accidisse a cruribus ex equis pendentibus, indeque illos factos fuisse claudos; tandem successisse lassitudinem et impotentiam, quam ex more istorum temporum deae Veneris irae attribuerunt, vt HERODOTVS *l)* pluribus docuit, HIPPOCRATES autem, vt medicum decet, a solo vitae genere repetendum existimauit, siquidem in solis diuitibus illud morbi genus reperiebatur. Iam vero cum ex equitatione fistulae *m)*, nec non inguinum tumor, varices et κέματα *n)* subnata sint, mirum esse potest nemini, quod Scythae λαγνέειν κένισοι et ευνεχοειδέτατοι dicantur, illisque idem illud acciderit, quod M. SERVILIO apud LIVIUM *o)*, tumor, puta, inguinum. Hoc quoque, quod ridetis, inquit ille, in equo dies noctesque persedendo habeo, nec magis me eius, quam cicatricum harum, pudet poenitetque; quando nunquam mihi impedimento ad rem publicam bene gerendam domi militiaeque fuit. Egregie vero haec omnia; Sed ad negotia veneris exercenda impedimento et esse possunt, et vere sunt. Ad priora sufficit *suspensorium*, ad haec vero non item, quippe tales viros reformidant haud raro mulieres, ob dolorem atque incommodum exinde oriundum. Neque tamen facile viri herniosi sine his auxiliis viuere possunt, vt infra pluribus videbimus. Sin vero nimis portentosum fuerit hoc inguinis foedi vitium, illico patet, fieri non posse coitum, adeoque nec sobolem progenerari. Quare cum id genus herniae siue callosi et inueterati tumores περί τὰ γεννητικά μόρια, vt

TRILLERVS

k) Morbor. Antiquit. Sect. II. n. 8. p. 192. sequ.

l) In Euterpe.

m) Hipp. L. De Fistul. §. I. p. 680. T. II.

n) Epid. VII. §. 58. p. 877. T. I.

o) Hist. Rom. XXXV. 39. p. 216. T. III. ed. Ernest.

TRILLERVS p), ὁ πανν, vertit κέδματα, in Scythis adfuerint, intelligitur, non male, rebus ita se habentibus, equitationem assiduam in coitus impedimentis collocari potuisse. Sed cui non noti sunt equites armati, qui eo bello, quod nuper confectum est, et hostes crudeliter interemerunt, et mulierculas blande comprimere non sunt veriti?

Haec certe causa longe antistat illam, quam in iisdem Scythis paullo post repetiit bonus senex q), ab *venis pone aurem sectis*. Multa sunt, quae hac de re ab auctoribus in vtramque partem disputantur. Scio equidem, ex doctrina veterum r) duas venas ad aures, indeque ad testes ipsos deferri debere; deinde etiam scio, eas, quae a caua vena productae intus feruntur ad malleolos s), id est, iliacas, ἀναστρον siue infecundum et sterilem virum efficere debere, quam primum infecerunt. At vero infecerunt medici arterias pone tempora inde a GALENO t) vsque ad aetatem nostram, si quos vertigo et diurni capitis morbi intestarunt. Immo etiam hodieque haud raro idem fit, sine vlllo virilitatis extinguendae metu.

Hinc miremur VALESII DE TARANTA u) ingenuam confessionem. *Venae retro aures transversim incisae, inquit, sterilitatem inducunt: Ego tamen sanguinis missionem ex illis saepe fieri iussi, tam in viris, quam mulieribus, qui postea fecundi apparuerint.* Accedit, quod Scythae ipsi tunc demum, cum sese ipsos sentiunt minus idoneos ad res venereas, et mentulam

Postquam

p) Obseruat. Critic. IV. 20. p. 426.

q) L. De Aere, §. 50. et 51. p. 357. Repetierunt hoc praeceptum ex HIPPOCRATE nostro *Auicenna* L. III. Fen. XXI. Tract. I. c. 8. p. 710. ed. Basil. 1556.) *Arnoldus Villanouanus*, (De Morb. Curand. II. 25. p. 204. b. *Opp.* Argent. 1541.) cet.

r) HIPPOCR. L. De Loc. in Hom. §. 7. p. 366. T. I.

s) *Ibid.* §. 8.

t) Apud *Oribasium* Synopf. I. 12. p. 10. Coll. *Sæph.*

u) *Philon.* Pharmaceut. VI. 1. p. 491. ed. Frft. 1599.

Postquam nullas consurgere posse per artes,
 Immemoremque sui procubuisse vident v),
 inhumaniter istas venas pertractarunt. Quare nec opus ha-
 bemus illa impotentiae causa, neque eo confugio, quo DAN.
 SENNERTVS w) multique praeterea alii vsi sunt, nimirum
 immodicam sanguinis euacuationem ad sterilitatem facere,
 aut etiam a consensu cerebri cum partibus genitalibus et im-
 modica cerebri a nimia sanguinis effusione refrigeratione
 haec omnia repeti oportere. Repugnant enim illa sanioris
 medicinae placitis, quoniam multos scimus cranium vstos,
 et fonticulis large ac effuse manantibus fuisse, et nihilo ta-
 men secius identidem liberos ex vxoribus suscepisse.

§. VIII.

Senium.

Similis ratio impotentiae est, quae ab aetate sola repe-
 titur. Desunt haud raro (fatebor enim) senibus et vis ner-
 uorum, et seminis boni copia, quam coitus fecundus postulat,
 neque facile ARISTOTELI x) ac AVICENNAE y) repugnare
 ausim, cum viros septuagenarios hac de causa rudi donan-
 dos existiment. Sed haec non omni exceptione maiora sunt,
 quoniam passim exempla z) in contrariam partem adferun-
 tur,

v) Ouid. Amor. III. Eleg. VII. v. 75. sequi.

w) Pract. Medicin. L. III. P. IX. Sect. II. c. I. Quaest. I. p. 946. sequi.

x) De Generat. Animal. IV. 19.

y) L. III. Fen. XXI. Tract. I. c. 8. p. 709.

z) Sic Ludou. Bonaciolus Ennead. Muliebr. c. 3. p. 237. T. I. Gynaec.
 Masnissam regem, Catonem Censorium cet. commemorat, quibus
 equidem adiunxerim scrinarium septuagenario maiorem, virum ho-
 nestum et probum, qui vbi vetulam vxorem composuerat, ex ve-
 geta et sana iuencula per triennium puellos suscepit. Huc etiam per-
 tinet,

tur, nobisque mercator quidam notus est, qui ex propria vxore viginti liberos fustulit, omnes omnino ancillas grauidatas dimisit, et iam senex vegetus, se feminis adhuc satis facere posse publice profitetur. Et cui non dictus THOM. PARRE est, qui centum et viginti annos natus adulterio deprehensus est, referente magno HARVEIO a)? Hinc semper spectanda est vitae praegressae valetudinisque ratio, nisi velis identidem in iudicando falli. Interdum post mortem in falacioribus reperta sunt vasa feminalia vel plura, vt vulgo fit, vel maiora, et *duo ob rem veneream infames secuit olim PHIL. SALMVTHVS b).*

§. IX.

Ebrietas.

Neque *vinum* ipsum non culpandum videtur priscis medicis. Huius varias dotes, species, vires, multis anquirere, non lubet, nec licet, volumusque huius rei cupidos amandare ad HIPPOCRATEM c), PAVLLVM d) ceterosque viros. Vere quidem cecinit Q. SERENVS SAMMONICVS e).

Languidus antiquo purgatur penis Iaccho,

et tamen, si qui sese largiter inuitarint, non poterunt non solidae corporis partes infirmari, succi vero, incredibile, quantum contaminari, adeoque et semen ipsum vel minui prorsum, vel a mitiore fluidiorique sua natura degenerare saltem

tinet adulter septuagenarius decollatus ap. *Salmusb.* Cent. III. Obs. 59. p. 140. Plura vide, si placet, ap. *Illustr. Hallerum Element. Physiol.* p. 575. T. VII.

a) Ap. *Haller.* Praelect. Acad. *Boerb.* §. 658. p. 443. P. I. Vol. V.

b) *Observ. Medic.* 23. Cent. I. p. 16.

c) *L. Viñ. Acut.* §. 25. p. 288. et p. 294. T. II.

d) *De Re Medic.* I. 95. p. 374. *Coll. Steph.*

e) *De Medicin.* c. 35. v. 2. p. 182. ed. *Humelb.*

saltem debet. Etenim DISARIVS apud MACROBIVM f): *Hau-
sto mero plurimo, inquit, fiunt viri ad coitum pigriores, nec
idoneum conceptioni semen ferunt, quia vini nimietas, vt
frigidi, facit semen exile vel debile.* Hinc facile intelligi-
tur, quid causae sit, quod HIPPOCRATES g) viro ceteroquin
sano et vegeto aliquem vini generosi vsum concesserit,
ebrietatem contra negarit. Neque abhorret ab hac senten-
tia RVFVS apud ORIBASIVM h) atque AETIVM i). Nocet
vero quaeuis vini intemperantia, vt bene iam alicubi mo-
nuit OVIDIVS k).

*Vina parant animum veneri, nisi plurima sumas,
Vt stupeant multo corda sepulta mero.*

Nutritur vento, vento restinguitur ignis:

Lenis alit flammam, grandior aura necat.

*Aut nulla ebrietas, aut tanta sit, vt tibi curas
Eripiat. Si qua est inter vtramque, nocet.*

Densat enim humores, et corpus exsiccat mirifice,
Quamobrem profecto non male iudicauit diuinus PLATO l),
cum semen ebriorum, tanquam inutile, reprobaret, atque
ATHENAEVS m) vna cum ARISTOTELE n) hos omnino omnes
infe-

f) Saturnal. VII. 6. p. 525. ed. Lugd.

g) L. De Superfet. §. 18. p. 657. T. II. et L. cit. §. 11. p. 652.
vbi, suadente Coo fene, vir veneri se accingens debet esse ἀδω-
ρητος, mulier vero ἄστρος. Cf. L. De Steril. §. 11. p. 624. At L.
De Vet. Medic. §. 37. p. 35. T. I. vinum debilitare dicitur.

h) Synopf. I. 6. p. 10. Collect. VI. 38. p. 300. sequ. Euporist. I. 13.
p. 580. Coll. Strepb.

i) Tetrabl. I. Serm. III. c. 8. p. 118.

k) Remed. Amor. v. 805. sequ.

l) Ap. Galen. ni fallor, L. Quod animi mores temper. sequ. cf. Aui-
cenna L. III. Fen. XXI. Tract. I. c. 8. p. 709.

m) Deipnof. I. 24. p. 31. et L. X. 8. p. 431. ed. Dalech. secundum
Platonem vinolentia recens nuptis aduerſa putatur. An igitur sa-
pienter

infecundos existimaret. Dicuntur enim ibidem *οἱ μεθύοντες ἀφροδισιάζειν ἀδύνατοι*. Sed cauendum est, ne temere hisce veterum et recentiorum medicorum effatis fidem adhibeamus. De nimio continuatoque vini vsu ac ebriositate nullus dubito; at de subita ebrietate, vehementer, auctore poeta:

Vt venus eneruat vires, sic copia Bacchi.

Id vnum tamen certum est, viros ebrios ob grauitatem corporis sensuumque hebetudinem paullulum videri inhabiles progenerandis liberis, at non prorsus infecundos. Etenim aut non potuisset tam vere et accommodate experientiae dicere *DIOGENES CYNICVS*, cum in iuuenem stupidum incidisset: *Ὁ πατήρ ἔσπειρέ σε μεθύων*, aut necesse est viris ebriis imponant callidae mulieres. Quid enim prohibet tam strenuos vini potatores, quo minus cum *OVIDIO* o) sentiant:

Omnia pro veris credam; sunt ficta, licebit.

Cur ego non votis blandiar ipse meis?

Sed haec de ebrietate haecenus.

§. X.

Animi perturbationes.

At animi perturbationes, si quae inter maritum vxoremque obtineant, impedimento sunt, quo minus fiat conceptio. Scio equidem, vulgo proferri a Stoicis p) *discrepantes coeuntium facultates et qualitates*, neque nego, magni momenti hanc doctrinam in medicina esse, cum in-

credi-

pienter naturaeque apposite apud nos ex maiorum instituto nuptiae saltando et comedendo initiantur?

a) Probl. IV. Sect. III. p. 59. et quam maxime Probl. 33. p. 68. T. IV. ed. *Du Vall.*

o) Amor. II. Eleg. 11. v. 53. sequi.

p) Ap. *Galen.* Hist. Philos. c. 32. p. 53. T. II. ed. *Chart.*

credibilis eius vis fit ad varios corporis motus et accelerandos, et retardandos. Porro et illud RVFO q) concesserim, fugiendas quasuis cupiditates iis esse, qui veneri student, immo vero nec AETIO r) temere refragari ausim, qui *inuitos coitus inanes ac steriles* pronunciauit. Multum enim valet phantasia, amor atque voluptas, et haud raro sine his nulla fit arrectio, praesertim, si qua reuerentia aut pudor accesserit. Quare nihil stultius, nihil absurdius ea lege quorundam iureconsultorum fuit, qua coram iudice corpora misceri debuerant ad sterilitatis causas inueniendas ac detegendas. Virum *ferreum oportet esse*, inquit *Illustr. HALLERVS s)*, *vt iis cum impedimentis venerea iura perficiat*. Neque absimiliter GORDONIVS t). Sed solum odium aut quemuis alium mentis nostrae motum fecunditatem impedire posse, quotusquisque est, qui hoc sibi persuaderi patiat? Est enim, experientia teste ac auctore OVIDIO u), in amore

Quod inuat, exiguum: plus est, quod laedit amantes.

Proponant animo multa ferenda suo.

Quot lepores in Atbo, quot apes pascuntur in Hybla;

Caerula quot baccas Pallados arbor habet;

Littore quot conchae, tot sunt in amore dolores.

Quae patimur, multo spicula felle madent.

Hinc innumerae rixae, iurgia, clamores, eiulatus, bella, pax rursus, idque saepe numero, si vna falsa mulieris lacrymula accesserit, aut maritus, fidi amorum magistri v) memor,

C 3

Oscula

q) Ap. Oribas. Synopf. I. 6. p. 8. cf. Collect. VI. 38. p. 302. Coll. Steph.

r) Tetrabl. IV. Serm. IV. c. 26. p. 792.

s) Element. Physiol. L. XXVII. Sect. III. §. 7. p. 557. T. VIII.

t) Lil. Medic. Part. VII. c. I. p. 597.

u) Art. Amand. II. v. 515. sequ.

v) L. cit. v. 459. sequ.

Oscula dat flenti: Veneris dat gaudia fienti.

Pax erit: Hoc vno soluitur ira modo.

Definamus igitur submirari miras amoris figuras, magnumque liberorum prouentum, qui certe, si haec veterum doctrina omni exceptione maior esset, nullus esse debuit. Nouimus praeterea mulierem, quae decies concepit a viro tyranno atque carnifice, qui nullum diem praeterfluere passus est, quo a conuiciis, flagris, fustibus, pedibus, sibi temperaret, nulla prorsus habita temporum aut fetus ratione, et nihilo tamen fecius subinde repetiit femina vel inuita veneris ludos, atque bona cum Lucina semper peperit. Abeant igitur omnes, qui *coitus coactos, semen diuerso tempore emissum*, et id genus nugas alias, identidem crepant, tanquam fecunditatis impedimenta, vt etiam AVICENNA w) censuit. Ego vero nuper non potui non subridere, cum hac de re mulier quaedam maritum, quod aequalem seminis iactum non expectaret, seque voluptate, nescio, qua frustraretur, repudiandum toroque eiiciendum putaret. Etenim bene IAC. SYLVIVS x): *Plurimae id se sentire negant, et tamen concipiunt. Ea igitur caussa fuerit vana. Sed mirari subit, eos, qui virile semen ante muliebrem emissum scribunt infecundum, effusum autem a viris in balneum, deinde a mulieribus post virorum egressum in eodem lauantibus, nulla veneris apprehensione, tamen in uteros fuisse attractum, et eas concepisse, cum credibile non sit, mulieres suum nunquam emisisse sine veneris apprehensione. Haec vero figmenta potius fuerint mulierum impudicos concubitus hoc praetextu celare conantium. Quae si recipiuntur, quid mulieri, absente diu marito, viduae, virgini, moniali, non liceat? Actum mehercle foret de maritis, si hoc ratiocinandi genus ulterius increbresceret, etsi negari nullo modo potest, dari hodie-*

w) L. III. Fen. XXI. Traët. I. c. 8. p. 710.

x) De Hom. Generat. p. 357. T. I. Gynacc. ed. Wolph.

hodiernum feminas, quae si forte praeter spem atque opinionem ex viro alieno conceperint, hoc a spiritu effeti mariti siue aura feminali sola factum esse publice profitentur, criminis causam, ut videtur, a se amoliturae. Sed haec, inquit meus HORATIUS,

Credat Iudaeus Apella!

§. XI.

Voluptas et crebra venus.

Propius a vero abest *voluptas*. Oritur autem illa, ut HIPPOCRATI y) videtur, ab arteria feminali succi huius plenissima; at vero secundum GALENUM z) ex materia et instrumentis appositis. Quorum sensus cum sit natura acutior, illico nascitur in coitu titillatio, pruritus, qualique conuulsio. Id quod eo minus mirum esse debet, cum plurimi in pudendo nerui sint, effectores quasi et auctores huius sensus maximi atque gratissimi, eamque ob causam non potest non voluptas a) summa ab amplexu venereo provenire. Etenim bene auctor HIPPOCRATICUS b): *Annuaorum quidem temporum ordo terminus est bruis ad coitum; at homo perpetuo insano libidinis oestro (οἰστροῦ καὶ τῆς αἰσθητικῆς) stimulat*. Sed nocet nimia eius repetitio, quippe, monente AETIO c), *voluptas per se nervosorum corporum robur et firmitatem dissolvit, multo vero magis, si cum vehementi motu perficiatur*. In quo bene consentiunt

GALE-

y) L. De Ven. §. 23. p. 308. T. I. ed. Lmd.

z) Vtil. Part. XIV. 9. p. 644. et 646, 652. T. IV. ed. Charr.

a) Galen. Symptom. Caus. I. p. 57. T. VII.

b) Epist. ad Damaget. p. 925. T. II.

c) Tetrabl. III. Sermon. IV. c. 20. p. 591. Coll. Steph.

GALENVS *d*) atque CASSIVS *e*). *Voluptas quasi dissolutio*, inquit, *et corporis remissio est*, idque, vt perbelle FLEMMINGVS *f*) cecinit, quoniam

Nervos frangit quaecunque voluptas.

Ex his facile colligitur, vim generationis instrumentis hac ex re inferri et posse, et oportere, siquidem haud rara eorum exempla sunt, qui ex nimia coitus voluptate illico animam vitamque exspirarunt. Id quod apud veteres CORNELIO GALLO et TITO AETHERIO *g*), recentiori vero aetate multis accidit, quorum nomina ex PONTANO, ALEXANDRO BENEDICTO, FVLGENTIO, MARCELLO DONATO cet. sedulo collegerunt SCHENCKIVS *h*) atque FORESTVS *i*). Et cui non dictus IO. MANARDVS *k*), medicus Italus et senex depontanus? Qui cum *haruspis* admonitu foueas quasque sedulo deuitaret, ne qua ei exitiosa foret, inter amplexus puellae vegetae primos misere perii? Hinc versus in eum iocosi et lepidi prostant:

In fouea qui te periturum dixit aruspex,

Non est mentitus: Coniugis illa fuit.

Sed aliquas certe causas, quare multi hanc voluptatem quaerant impensius, atque iusto salaciores sint, vide, si placet, apud BONETVM *l*).

Similiter iudicandum est de *nimio coitu*. In cuius incommodis ac detrimentis ad viuum describendis, tam accurati et veri sunt veteres, nihil vt supra. Solus certe EPTICVRVS

d) L. De Semin. p. 209. T. III.

e) Probl. Medic. VIII. p. 755. Coll. Steph.

f) Neurograph. L. I. v. 375.

g) Ap. *Valerium Maxim.* IX. 12. et *Plin.* Hist. Nat. VII. 53.

h) Obseruat. Medic. L. IV. Coit. Obs. 9. p. 533.

i) Obs. 20. L. XXVI. p. 591.

k) Ap. *Stolle* Hist. der medic. Gelahrh. P. I. p. 146. sequ.

l) Sepulchret. L. III, Sect. 34. Obs. I. p. 1340. sequ. T. II.

CVRVS *m*), qui ob voluptatis studium apud multos veterum ac recentiorum fato, nescio, quo male audit, quemcunque veneris vsum minus salutarem reputavit, id quod GALENVS, addita quadam cautione, tollere allaborat. Fac vero, coitum esse paruam epilepsiam, vt DEMOCRITO *n*) visum est, tunc etiam necesse est fiat, auctore RVFO apud AETIVM *o*), *lancinatio illa in coitu contingens conuulsioni quodammodo cognata*, adeoque corpus vehementer debilitari debet, si qui modum excefferit. Praeclare hinc omnia hisce verbis complexus noster CELSVS *p*) est: *Concubitus neque nimis concupiscendus, neque nimis pertimescendus est. Rarus corpus excitat, frequens soluit. Cum autem frequens non numero sit, sed natura, ratione aetatis et corporis, scire licet, eum non inutilem esse, quem corporis neque languor, neque dolor sequitur. Idem interdum peior est, tutior noctu: ita tamen, si neque illum cibus, neque hunc cum vigilia labor statim sequitur.* Neque abfimiliter HIPPOCRATES *q*), RVFVS *r*), ARETAEVS *s*) GALENVS *t*), PAVLLVS *u*). Hinc modico veneris vsu interdum morbos quosdam longos et pertinaces sanatos fuisse passim legimus. Sic a coitu sublata dicuntur *capitis grauitas*

D

- m*) Ap. Galen. Art. Medic. c. 24. p. 218. T. II. cf. Oribas. Collect. VI. 37. p. 300.
n) Ap. Galen. ni fallor, Loc. Affect. V. 6. Sed ap. Gellium Noct. Attic. XVIII. 2. p. 268. b. ed. Ald. Hippocrati hoc placitum adiudicatur.
o) Tetrabl. II. Serm. II. c. 23. p. 260.
p) De Medicin. I. I. p. 21. ed. Kraus. vbi vide simul Lomii Comment. De Sanit. Tuend. p. 37. Similiter Rufus ap. Oribas. Collect. VI. 38. p. 300.
q) De Morb. II. §. 49. p. 75. T. II.
r) Ap. Aetium Tetrabl. I. Serm. III. c. 8. p. 117. sequ. et Oribas. Collect. VI. 38. p. 300. sequ.
s) De Sign. et Caus. Diut. Morb. I. 7. p. 24. et L. II. 5. p. 41. Coll. Steph.
t) Ap. Oribas. I. et p. cit. c. 37.
u) De Re Medic. I. 35. sequ. p. 355. Coll. Steph.

uitas, ciborum fastidium, febres, torpores, melancholiam, insaniam, morbum comitalem v), morbos a pituita, vt HIPPOCRATES w) perhibet, denique febrem quartanam ipsam, vt ex aliorum mente Q. SERENVS SAMMONICVS x) litteris prodidit.

Quidam etiam miranda ferunt, veniente calore, Iurantes ludum veneris munusque petendum.

Sed multo mehercle maiora damna et detrimenta sunt, quae a venere subnascuntur, adeoque eam cum in variolis auerendis audacter disuasit *Rbasēs* y), tum quosuis morbos et febrem ipsam exinde incendi docuit HIPPOCRATES z). Eandem ob causam nonnulli, dum coire incipiunt, hircum olere ac sanguinem e naribus a) profundere solent. Hinc venter inflatur b) ac intumescit a veneris negotio; Hinc proueniunt dolor capitis c), phrenitis d) atque mors, miclus cruentus e), virgae inflatio, inflammatio, abscessus f), tabes g),
ficcitas

x) Ap. *Oribas.* Collect. VI. 37 et 38. p. 300. Hinc a coitu capitis imbecillitatem repetiit ALEXAND. TRIANVS PETRONIVS ap. SCHENCK. Obs. 18. L. IV. p. 528.

w) Epid. VI. Sect. V. p. 811. cf. L. De Diaet. I. §. 31. p. 205. T. I.

x) De Medicin. c. 48. v. 14. p. 221. b. ed. *Humelb.*

y) De Variol. c. 5. p. 57. ed. *Chann.*

z) Epid. III. Aegr. X. p. 737. T. I. Vide plura ap. *Illustr. Haller Praelect. Academ. Boerb.* p. 447. P. I. Vol. V.

a) Epid. VI. Sect. III. p. 805. cf. *Censorin.* De Die Natal. c. 14. p. 92. et in not. *Lindenberg.*

b) HIPPOCRATES. Ibid. p. 804.

c) HIPPOCRATES. L. Vict. Acut. §. 64. p. 319. T. II.

d) Epid. III. Aegr. 16. p. 741.

e) Sic auctor L. De Struct. Hom. §. 6. p. 285. T. I. ed. *Lind.* cf. *Holler.* Comm. ad HIPPOCRATES. Aph. 78. Sect. IV. p. 445. Porro ex *Archigene* ref. *Schenck.* Obs. Medic. L. IV. Coit. Obs. I. p. 531. *Aristotel.* Generat. Animal. I. 18. Cf. *Sennert.* Pract. Medic. L. III. P. IX. Sect. II. c. 7. p. 971. et *Fernel.* Pathol. VI. 13. p. 612. ed. quint.

f) *Forest.* Obseru. Medic. L. XXVI. Obs. 3. p. 564. ed. *Frff.* 1602.

g) HIPPOCRATES. Epid. VI. Sect. VIII. p. 822. et Epid. VII. §. 36. p. 859.

ficcitas medullae spinalis *b*), feminis defectus et debilitas *z*), capillorum defluuium *k*), satyriasis *l*), epilepsia *m*), tetanus *n*), resolutiones *o*), tremores corporis *p*), fatuitas *q*), visus hebetudo et caligatio *r*), suffocatio *s*), melancholia *t*) cet. Quibus se ita habentibus, et magna hac in re manet manebitque veterum auctoritas, cum nimiam venerem in causis impotentiae ponerent, et cauebit optimus quisque, ne nisi ius sit in veneris malefuadae cupediis degustandis. Tunc enim, magistro NASONE *u*),

*Attenuant vigiles corpus miserabile curae,
Adducitque cutem macies, et in aera succus
Corporis omnis abit.*

Est vero haec sterilitatis causa vel maxime hac nostra aetate commemoratu dignissima. Etenim ubiuis videas umbras hominum, non homines, et querulos haud raro audias maritos, qui ubi ad pugnas et praelia ventum est, imbelles reperiuntur, et quibus

D 2

Tacta

- b*) HIPPOCRATES. L. Intern. Affect. §. 14. p. 214. T. II.
z) GALIENUS. L. De Semin. p. 209. T. III. ed. Chart.
k) ALEXANDER TRALLIANS. I. 2. p. 4. ed. Basil.
l) ARETAEIUS De Causis, et Signis. Acut. Morb. II. 12. p. 18. Coll. Steph.
m) HIPPOCRATES. ap. Gellium Noct. Attic. XIX. 2. p. 268. a. ed. Ald. Sic etiam Henr. ab Heer Obs. Medic. 18. et Swieten. Comment. in Boerh. Aph. 1075. p. 412. T. III. ed. Hildb.
n) BOERHAAVIUS (De Morb. Nervi. p. 462. sequ.) Sauvagesius (No. fol. Method. p. 230. T. V. et nuper Tissotus V. Cl. Von der Onanie Abschn. IV. p. 46. ed. germ. ubi plura. Cf. Haller Prael. Acad. §. 641. p. 288. P. I. Vol. V. et Element. Physiol. p. 512. T. VII.
o) LOMMIUS Comment. De Sanit. Tuend. p. 37.
p) AP. Haller. Praelect. Acad. Boerb. p. 446. P. I. Vol. V.
q) SALMURB. Obs. Medic. 61. Cent. II. p. 39. et Schurig Spermatol. p. 260.
r) PANAROL. L. I. Obs. 46. et L. II. Obs. 27.
s) Hanc ex quouis congressu vidit Plater. Obseru. Medic. L. I. p. 174.
t) SWIETEN. Comment. §. 1093. p. 469. T. III.
u) METAMORPH. III. v. 396. sequ.

Tacta — veluti gelida-membra cicuta,

Segnia propositum destituere suum.

Quid ergo mirum, si femellae, veneris, vt auctor est ARISTOTELES v), cum maxime ἀπληστοι, negligant, spernant et fallant id genus homines euiratos, tanquam inutilia terrae torique pondera, atque voluptatem inconcessam sectatae liberos incerto patre conceptos identidem pariant? Etenim tunc temporis mariti vxoribus vel repudium mittant necesse est, impotentiam suam publice professi, vel saltem in OVIDII w) similitudinem exclament?

Aut ex me conceperat, aut ego credo:

Est mihi pro facto saepe, quod esse potest.

Caue tamen, ne temere de concubitu iudices, aut ne quid nimis. Etenim, bene monente LOMMIO x), scire licet, hunc non esse numero aestimandum, quoties scilicet aliquis id opus expleuerit, sed ex natura seu viribus hominis firmendum. Interest enim, non quot veneris exercitae sint vires, sed quae aetas, quae vires, quae corpora sint. Nam si firmus senex, iuuenis imbecillus est, quid miri, si idem subinde concubitus canescentem erigat, florentem debilitet, tum huic fuisse frequens, illi rarus dicatur, vique, si is rarus est, qui corpus non soluit. Siquidem vt non omnibus venus iuxta inimica est, ita nec salutaris est. Proin frequentem concubitum non numerus, sed corpora faciunt. Nobis vero sufficit demonstrasse, qua ratione nimius coitus infensus soboli procreandae esse possit. Rara autem et aetati, viribus, corpori, accommodata satis in perquam multis medicina est.

§. XII.

v) Probl. 27. Sect. IV. p. 76. T. IV. ed. Du Vall.

w) Amor. II. Eleg. XIII. v. 5. sequ.

x) L. et p. cit.

§. XII.

Varia seminis vitia.

Magna in viro vis est *seminis*, cuius naturam penitius nosse, si cui placeat, adeundus est prae ceteris ILL. HAL-
 LERVS y). Quod si aut profus, defecerit, aut ab indole
 sua naturali varie degenerarit, facile intelligitur, viri-
 litatem et materiam liberorum procreandorum tolli qua-
 sique exstingui oportere. Iam non attinet veterum discor-
 dias de natura seminis z) atque loco, vnde adueniat a),
 vbi secernatur cet. multis definire. Constat enim inter om-
 nes, sine femine bono fecunditatem esse non posse, adeo-
 que iure suo DIOCLES b) in signis impotentiae retulit *semen*
parcius, tenue, infecundum, AETIVS c) contra *semen ferui-*
dum, et velut torrefactum, vel frigidum, tenue, aquosum,
languidumque, quale est decrepitorum, vel crassius, quam
oportet. Etenim hae seminis dotes semper malae sunt, quip-
 pe tunc temporis locum habere nullo modo potest liberorum
 procreatio. Sola liquoris huius optimi et pernecessarii co-
 pia d) requiritur ad embryonis vitam quasi e somno exci-
 tandam, immo vero ea sola sanos vegetosque viros stimu-
 lat e) ad veneris munia obeunda feliciterque peragenda.

D 3

Quare

- y) Elem. Physiol. L. XXVII. Sect. II. §. 1. sequ. T. VII.
 z) Vide Galen. Hist. Philos. c. 31. p. 51. Descriptionem vero seminis,
 et qua ratione γῶνος differat, dedit Galen. Definit. Medic. n. 94.
 p. 242. T. II. ed. Chart.
 a) Hipp. L. De Genit. §. 1. p. 124. et L. De Aëre, §. 36. p. 349
 T. I. et De Morb. Sacr. §. 5. p. 325. T. II. Galen. L. De Sem-
 in. c. 12. p. 199. T. III. semen a sanguine oriri et in testibus
 fieri auctor est; id quod negat et pernegat Aristoteles ibid. p. 201.
 sequ. Alii iterum aliter.
 b) Ap. Galen. Hist. Philos. c. 32. p. 53. T. II.
 c) Tetrabl. IV. Serm. IV. c. 26. p. 792. Coll. Steph.
 d) Galen. Vtil. Part. XIV. 12. p. 649. T. IV.
 e) Galen. De Sanit. Tuend. VI. 14. p. 184. T. VI.

Quare cogitanti mihi DIOGENIS actionem, qua, cum puellam vendibilem diutius expectasset, stimuli venerei longe impatientissimus semen ipse manibus proleclatuit, nullo modo libet aut damnare profus, aut famae maculam sempiternam inurere, cum sciam ego quidem homo medicus, semen et quantitate, et qualitate nocere posse corpori. Siue igitur illud nimis recesserit a naturali forma, irritus esse debet concubitus; siue maiori, quam fas est, licentia profundatur, illico subnascetur resolutio stomachi, valetudinis infirmitas, mentulaeque torpor, id quod vel talium virorum ora ipsa, et habitus corporis satis superque docent. Sunt enim graciles, imbecilli, pallidi, marcidi, cauisque oculis, siquidem, auctore ARISTOTELE *f*) ac experientia teste, visus a seminis profusione hebetatur et tantum non tollitur. Multi profecto veteres ac recentiores sunt hisce in morbis describendis, qui a nimia seminis profusione oriuntur, HIPPOCRATES *g*), ARETAEVUS *h*), PHILAGRIUS apud AETIVM *i*), LOMMIVS *k*), TVLPIVS *l*), FRID. HOFFMANNVS *m*), BOERHAAVIUS atque SWIETENIVS *n*), LEVISIVS *o*), TISSOTVS *p*), multique praeter hos alii, quos omnes omnino quo minus adducamus, per scriptionis angustias prohibemur, excepto *ill.*

f) Generat. Animal. II. 5. At vero Avicenna L. III. Fen. XXI. Tract. I. c. 8. p. 709. eorum semen inutile iudicat, qui plurimum utuntur coitu.

g) De Morb. II. §. 49. p. 75. T. II. ed. Lind.

v) De Sign. et Caus. Diut. Morb. I. 7. p. 25. et L. II. 5. p. 41. Coll. Steph.

i) Tetrabl. III. Serm. III. c. 34. p. 575. sequ.

k) Comin. De Sanit. Tuend. p. 37. sequ.

l) Obseruat. Med. L. III. c. 24.

m) L. De Morb. ex nin. vener. §. 18. Suppl. II. P. I. p. 496. et passim in Consult.

n) Comment. ad Aph. 776. p. 412. T. III. ed. Hildb.

o) A practical Essay upon the tabes dorsalis, Lond. 1758.

p) Von der Onanie Th. I. Abschn. I. p. 7. sequ. ed. germ.

III. GAVBIO q). *Immoderata feminis profusio non solum uti-
lissimi humoris iactura, sed ipso etiam motu convulsivo, quo
emittitur, frequentius repetito, imprimis laedit. Etenim
summam voluptatem uniuersalis excipit virium resolutio,
quae crebro ferri nequit, quin eueruet. Colatoria autem
corporis, quo magis emulgentur, eo plus humorum aliunde ad
se trabunt, succisque sic ad genitalia deriuatis, reliquae
partes depauperantur. Inde ex nimia venere lassitudo, de-
bilitas, incessus delumbis, encephali dolores, conuulsiones,
sensuum omnium, maxime visus, hebetudo, caecitas, fa-
tuitas, circulatio febrilis, exsiccatio, macies, tabes et pul-
monica, et dorsalis, effeminatio rel. En veterum et nostro-
rum medicorum consensus! Quae mala dum incipiunt,
nonnunquam persanantur; at raro aut nunquam, si iam in-
ualuerunt. Accedit, quod multi semine bono non desti-
tuantur, at in coitu illud vel proicere non possint, vt DAN-
SENNERTVS r), FORESTVS s) atque SCHENCKIUS t) testi-
moniis idoneis comprobarunt, vel nimio concitati oestro
venereo citius, ac fas et opus est, illud faciant, vt BONE-
TVS u) post HENR. ab HEER et MARCELLVM DONATVM
memoriae prodidit: Vtrumque vero vitium haud raro ste-
rilitatis et impotentiae index est atque proditor, adeoque
qua de caussa veterum decreta hic temere deferamus, non
video, modo meminerimus, nullam esse regulam exceptio-
ne maiorem, et in hoc malo spectandum videri cum tempus,
tum magnitudinem, ne quid imprudenter fiat, aut huic fe-
cunditatis impedimento plus, quam debet, adsignemus.*

§. XIII.

q) Institut. Pathol. §. 562. p. 288. ed. Lipf.

r) Praët. Medicin. L. III. P. IX. Sect. II. c. 2. p. 950.

s) Obf. Med. L. XXVI. Obf. 16. Schol. p. 589.

t) Obseruat. Med. L. IV. Coit. Obf. 6. et 7. p. 532. sequ.

u) Sepulchret. L. III. Sect. 31. Obf. 3. Append. I. p. 1314. T. II. cf.
Schenck L. IV. Impot. Vener. Obf. I. p. 533.

S. XIII.

*Gonorrhoea, siue turpe ac inuitum seminis
profluuium.*

Accidit et aliud virorum naturalibus vitium, quod vulgo gonorrhoea dicitur, apud CELSUM v) vero nimia profusio seminis, quod sine venere, sine nocturnis imaginibus, sic fertur, ut, interposito spatio, tabe hominem consumat. Nec iniuria. Est enim semen, cuius vtilitatem veteres ac recentiores bene cognitam perspectamque habuerunt, si a succo nerueo recesseris, humor longe praestantissimus, adeoque a perpetuo eius profluuium necesse est subnascatur debilitas corporis totius atque impotentia, quae omnia ad viuum descripsit ARETAEVUS w), optimus ille post HIPPOCRATEM morborum obseruator. *Viri nequaquam pruriunt, inquit; Nam quod effluit humidum, tenue frigidumque est, sine colore, infecundum.* — *Quod si iuuenes hoc vitio laborant, omnes senilem corporis habitum induant necesse est: quippe qui segnes fiant, resoluti, exanimis, torpentes, hebetes, imbecilli, recurui, ignaui, pallentes, albidii, effeminati, a cibis abhorrentes, frigidi, membris graues et stupidi, cruribus impotentes, et ad omnia remissi et languidi.* Siue igitur oriatur haec diuturna et inuita seminis profusio, cum

Immundo somnia visu

Nocturnam vestem maculant ventremque supinum x),

ex vasorum robore soluto et debilitate vniuersi corporis,
vt

v) De Medicin. IV. 21. p. 235. ed. Kraus. cf. Galen. Definit. Medic. n. 288. p. 265. T. II.

w) De Sign. et Causs. Diut. Morb. II. 5. p. 41. et Curat. Diut. Morb. II. 5. p. 93. Coll. Steph.

x) Horat. Sermon. I. Sat. V. v. 84. sequ.

vt GALENO y) visum est; Siue ex praegressa satyriasi z) et neglecta venere, crebriori quidem olim illa, iam vero rara vel nulla, adeoque ex boni seminis copia, vt ALEXANDER TRALLIANVS a) docuit; Siue etiam ex eius acrimonia et tenuitate, id quod idem ille rei naturaeque apposite voluit; Siue denique ab erosis destructisque vesiculis seminalibus, quod haud raro nostra aetate fit ab morbo gallico, semper in perniciem corporis et virilitatis profuit, siquidem haec communis naturae lex habenda est, vt succi, qua porta patet, vberius et fufius ruant, hominesque viribus exhauriantur. Hinc enim, auctore LVCRETIO b), interdiu ac per quietem

Irritata tument loca semine, fitque voluptas

Eicere id, quo se contendit dira libido;

Idque petit corpus mens, vnde est saucia amore.

Hinc, dilabentibus perpetim succis melioribus, fidelissima mali huius turpissimi ac nefandi pedissequa et comes merito habenda tabes est, vt post multos alios MOSCHION c) praeclare demonstrauit, idque experientiae accommodatè, quae hic profecto, si vlla in re alia, optima magistra est. Accedit, quod in his viris ob succorum cruditatem semen aut nullum d) est, quod possint vxoribus bono cum fructu

E

reddere

- y) Definit. Med. I. et p. cit. cf. De Vtilit. Part. XIV. 10. p. 646. T. IV. et Sennerr. Pract. Medic. L. III. P. IX. Sect. II. c. 4. p. 595.
- z) Galen. ap. Aetium. Tetrabl. III. Serm. II. c. 33. p. 574. Vide plura ap. Boner. Sepulchret. L. III. Sect. 31. Obs. 2. sequ. p. 1314. T. II.
- a) De Medicin. IX. 9. p. 554. ed. Basil. Similiter ex obseruationibus Forest. L. XXVI. Obs. 11. sequ. p. 576. et Io. Langius Epist. V. L. II. p. 515. seq. vbi pluribus de variis huius mali formis et medendi ratione disputatur.
- b) De Rer. Nat. IV. v. 1040. sequ. p. 167. T. II. ed. Hauercamp.
- c) In Gynaec. n. II. p. 37. et Harmon. P. I. c. 3. p. 5. vbi hinc morbus *διάρροια σπέρματος* pereleganter dicitur.
- d) Ap. Schenck. Obs. 5. L. IV. De Coitu, p. 532.

reddere, aut etiam aquosum habent et tenue, quod haud raro a prostaticis dimanat, cum quo ex RVFI EPHESII e), AETII f), medicorumque scitis fecunditas nulla esse potest; aut denique huic braccatorum incommodo adiuncta est mutationis languor g) quasque resolutio, ut facile cum NASONE h) exclament:

*Num mea Thessalico languent deuota veneno
Corpora? Num misero carmen et herba nocent?*

Quibus se ita habentibus, recte, si quid video, senserunt medici veteres, cum diurnam obsceni humoris profusionem inter causas impotentiae referendam censuerunt. Etenim perraro pollutiones diurnae veneris usu tolli aut mitigari saltem sedarique possunt, nisi a sola seminis copia et stimulo profectae sint: Qua in sententia etiam PAVLLVS i) fuisse videtur. Vbiuis certe in compitis atque compluuiis offendes id genus homines, forma quidem viros, at re ipsa species et signa, ut facile huc referas MARTIALIS k) iocum:

Iam, nisi per somnum, non arrigis, et tibi, Meui,

Incipit in medios meiere verpa pedes.

Truditur et digitis pannucea mentula lassis,

Nec leuat extinctum sollicitata caput.

Quos ne laedas, caue. Etenim cornua, tanquam impotentiae suae insignia, in fronte gerunt.

§. XIII.

- e) De Appellat. Part. Corp. II. 14. p. 118. sequ. Coll. Steph. ubi illud semen appellatur *infecundum et dilutum*, quale eunuchorum est.
f) Tetrabl. IV. Serm. IV. c. 26. p. 792.
g) *Arenacus*: l. cit. et ap. Schenck. Obs. 2. L. IV. Gonorrh. p. 536. sequ.
h) Amor. III. Eleg. 7. v. 27. sequ.
i) De Re Medic. I. 35. p. 355. Coll. Steph.
k) L. XI. Epigr. 47. v. 1. sequ.

§. XIV.

Morbi diuturni, maximeque alui profluvia.

Neque haec vitia silentio praetereunda sunt, quae a venere bona medici veteres procul abesse voluerunt. Equis vero est, qui, an id genus *profluvia pertinacissima* vim feminis infirmare amoremque coitus tollere possint, adhuc dubitet; cum haec omnia bene demonstrarit Illustr. TRILLERVS l), Senex Venerabilis? Etenim, monente PAVLLO m), iis, qui veneri student, vitandi sunt *vomitus, purgationes, et alui profluvium repentinum*, idque puto eam ob causam, quoniam hac via maxima succorum copia eicitur, viresque corporis totius debilitantur incredibiliter; unde et feminis boni materia desit necesse est, et veneris desiderium extinguatur. Multo minus proinde venus locum habet in *dysentericis*, et si quidam auctoritate famaque magni HIPPOCRATIS abutantur ad futilem hanc et absurdam opinionem defendendam, quam pluribus pessum dedit TRILLERVS optimus, quem auctoritatis et honoris causa nominavi. *Dysenterico suadere in remedium lasciviam scortorum consuetudinem, seu usum venereum frequentem*, inquit, idem profecto est, ac *podagricum inuitare ad saltandum, arthriticum aut calculosum ad equitandum, caecum ad pingendum, et denique mutum ad canendum*. *Iste enim miserrimus, cuius in ore sedet pallor, macies in corpore toto, cui oculi caui et caligantes, fauces feruida siti semper arentes, capitis dolores paene intolerabiles, difficile morosumque omnium ciborum fastidium, noctes longae, moe-*

E 2 stae,

l) Diff. De Vitand. Sordid. Remed. Antidysent. §. 9. sequ. p. 49. T. III. Opuscul.

m) De Re Medic. I. 35. p. 255. Similiter senserat Gordonius Lil. Medic. Part. VII. c. I. p. 595.

stae, anxiae et insomnes, totius corporis vires penitus fere fractae et exhaultae, adeo, ut, obseruante quoque Hippocrate, animi etiam defectiones saepius insequantur, is miserimus, dum praesertim alui citatae torminibus et simul tenesino, illis longe adhuc crudeliore, continuo ad sordidam sellam vrgetur; tum sellas illas lasciuas Tiberianas sane haud cogitat, nec venustam puellam facile desiderat, sed Libitinam magis, quam Libidinem meditatatur, et a funerea potius face torretur, quam a venerea. cet. Hinc si apud HIPPOCRATEM *n*), ARISTOTELEM *o*), AETIVM *p*), PAULLVM *q*), AMATVM LVSITANVM *r*), THOM. BARTHOLINVM, multosque alios legitur, aluum citam veneris vsu sublatam esse, illud aut de simplici ac leuiori vitio intelligendum est, quod a sola intestinorum laeuitate prouenit, et, vacuefactis iis a pituita et sordibus, cessare potuit sponte sua et sine vlla venere; aut etiam, cum, teste SENNERTO *s*), quidam ex pharmaco ad venerem incitati sint, poterat illico perire stimulus intestinorum, noua coitus voluptate accedente, adeoque per legem reuulsionis, cuius in corpus humanum magna vis est, facile superfluum humor ad obscenas partes deferri. Quicquid sit, nullo tamen modo falsi sunt veteres, cum hanc causam, tanquam subitum infecunditatis documentum, reputarunt. Semen enim, si quod adest, aut non sufficit proli generandae, aut tenue, aquosum et iners esse debet, eamque ob rem nullius profecto vsus.

Quare

- n*) Epid. VI. Sect. V. p. 811. T. I.
- o*) Probl. 51. Sect. I. p. 685. et Probl. 17. Sect. IV. p. 704. T. II. ed. *Du Vall.*
- p*) Tetrabl. I. Serm. III. c. 8. p. 118.
- q*) L. supra cit.
- r*) Curat. 47. Cent. II. et ap. *Riuer. Prax. Medic. X. 7. p. 366. Opp.*
- s*) Pract. Medicin. L. III. P. IX. Sect. II. c. 3. p. 954. Et iterum p. 970. quidam dicuntur in coitu feces emisisse, semen non item.

Quare cum exinde fiant amplexus irriti, nisi turpe illud profuuium sistatur, viresque denuo collapsae redeant, multo magis id de morbis quibusque longis dici poterit. *Per virum conceptus impeditur*, inquit MOSCHION atque CLEOPATRA t), cum omne corpus habet intus caussam, praecedente scilicet aliqua valetudine chronica, et inde eius semen tenue est, et aquatum, et aut valde frigidum, aut iusto calidius, aut corruptum. Infunt enim hisce aegris profecto corporis totius debilitas, marcor, fatique haud raro ineluctabilis metus, nec non succorum prauitas vel penuria, eamque ob rem aut nullum persentiscitur veneris desiderium, cum stimulus boni seminis desit, aut magno cum corporis exitio tales viri concumbant necesse est. Sed haec de *superabilibus impotentiae caussis*, quas veteres commemorandas duxerunt, iam sufficiant. Progrediamur igitur ad eas, quas, cum haud facile tolli queant, *absolute tales et insuperabiles* diximus.

§. XV.

Castratio.

Princeps igitur omnium sit *castratio*: Quae siue per exsectionem fiat, siue per collisionem, perinde est, neque vlla soboles a viro exspectari poterit, cui praeter formam nihil virile est. Etenim, vt bene salteque iocatur LUCIANVS u), *eunuchus neque vir est, neque mulier, sed quiddam*

E 3

virin-

r) In Harmon. Gynaec. P. I. c. 3. p. 5. T. I. Gynaec. ed. Wolfb.

u) In Ennuch. p. 163. T. IV. ed. Basil. 1619. et paullo post p. 165. eunuchus et spado (παρρηλος) sic distinguuntur a se inuicem, vt prior aliquando virile quiddam expertus sit, posterior vero ab ipso statim orru fuerit exsectus, planeque animal sit quoddam varium ac anceps, non aliter, quam cornices, quae neque inter columbas, neque inter coruas numerari queant. Vide, si placet, ibidem ceteros Luciani iocos haud infictos, et cum maxime Ollicanum, Traité des ennues chap. I. sequ.

virinque compositum et conflatum, planeque monstrum ab hominum natura specieque alienum. Sublatiis enim iis partibus aut prorsum destructis, quibus semen, succus ille virorum proprius et longe nobilissimus, ad pios usus praeparatur, ecquod mirum est, si eam ob rem inde ab HIPPOCRATE v) usque ad recentiora tempora id genus homines male notati fuerint, atque risui omnium iure meritoque expositi. Quamobrem Scythae impotentes w) facti, mali huius turpitudinem in deam Venerem, cuius templum spoliarant, transferre non veriti sunt. Hinc in castratis, GALENO x) auctore ac teste experientia, vasa seminis collabescunt, arteriae debiles minus fortiter pulsant, ut in senibus infirmis fieri solet, sanguis colore minus florido est, perit corporis totius robur atque constantia, seminis, quod non habent, emissio, virilitas, ipsa denique mascula natura, fiuntque homines illi frigidi ac imbelles. Hinc nec vllum quidem virorum pilum mento aut reliquo corpore y) habent, cum maxime si ante pubertatem violantur; alias enim pecus raripilum referunt; idque, ut Coo seni z) videtur, quod via geniturae non facta est. Vnde etiam ratio intelligitur, quare venerem aut non appetunt, ob stimuli defectum, aut irritus certe omnis labor est. Hinc vox muliebris, acuta, tinnula a), qua re sibi sola cauere videntur, quo minus ab aulis principum et ex mundo ipso, tanquam ridicula portenta et inutilia terrae pondera, expellantur, aut illud saltem audiant, quod mulier apud PLAVTVM b):

Obe

v) L. De Genitur. §. 3. p. 125. T. I.

w) Ap. Herodot. in Clío: HIPPOCRAT. L. De Aere, §. 49. p. 356. sequ. Mercurial. Var. Lect. III. 7.

x) L. De Semin. c. 15. p. 203. sequ. T. III. ed. Charr.

y) Galen. L. cit. p. 204. sequ.

z) L. De Nat. Puer. §. 18. p. 146. T. I.

a) Aristotel. ap. Galen. l. c. p. 205. cf. Sennert. Pract. Medicin. L. III. P. IX. Sect. II. c. 1. p. 940.

b) Casin. Act. II. Scen. 3. v. 32.

Obe, iam satis, vxor, est! Comprime te: Nimum tinnis.
 Hinc coles breuissimus c), flaccus et emortuo paene similis:
 Vnde profecto perexiguam voluptatem aut nullam prorsus
 expectes. Hinc denique OVIDIVS d) haud inscite:

Heu mihi, quod dominum, nec vir, nec femina seruas,

Mutua nec veneris gaudia nosse potes.

Qui primus pueris genitalia membra recidit,

Vulnera, quae fecit, debuit ipse pati. —

Non tu natus equo, non fortibus utilis armis:

Bellica non dextrae conuenit hasta tuae.

Ista mares tractent: Tu spes depone viriles:

Sint tibi cum domina signa ferenda tua.

His ita se habentibus, qui eunuchos sine semine vero ac bono liberis operam dare posse existimet, nemo est, adeoque GALENVS e) et MOSCHION f) ἀργύρος eos iure meritoque appellarunt. Similiter apud iureconsultos g) describuntur sic, ut sint, qui generare non possunt, iterumque in quatuor classes diuidantur: id quod multis bene demonstrauit C. D'OLLICAN h). Prostant certe multae hac de re leges i) IMP. ADRIANI in eos, qui viros mutilarant. *Constitutum quidem est, ne spadones fierent, eos autem, qui hoc crimine arguerentur.*

e) Ap. Aëtium Tetrabl. IV. Serm. IV. c. 26. p. 792. Coll. Sceph.

d) Amor. II. Eleg. III. v. 1. sequ. De variis vero eunuchorum generibus vide Schenck. Obs. 2. L. IV. p. 528.

e) Definit. Medic. n. 442. p. 277. T. II.

f) L. et p. supra cit. ubi expresse ἐξευχισμένος dicitur sterilis.

g) L. 2. §. 1. ff. De Adoptionib. Cf. Io. Ge. Simonis Delineat. Impotent. Coniugal. Ien. recuf. 1672. c. 1. Thef. 3. n. 5. sequ. ubi multa de hoc argumento in vtramque partem disputantur.

h) Traité des eunuques, chap. II. p. 6. sequ. Hic certe de natura illorum hominum, de variis generibus, de loco, quo ab reliquis ciuibus habendi sint, de matrimonio cet. pluribus agit, idque naturae rei accommodat.

i) Ad. Leg. Cornel. De Sicar. et Venef. Tit. VIII. L. 48. ff.

guerentur, Corneliae legis poena teneri, eorumque bono merito fisco meo vindicari debere, sed et in seruos, qui spadones fecerint, ultimo supplicio animaduertendum esse cet. Et iterum: Hi quoque, qui Thibias faciunt, ex constitutione D. Hadriani in eadem caussa sunt, qua hi, qui castrant. — Qui hominem libidinis vel promercii caussa castrauerit, Senatus consulto *k*) poena legis Corneliae punitur. At vero Imp. IUSTINIANVS *l*): Tanquam homicida punitur ille, qui castrat aliquem. Ex his vero intelligitur, infames quasi et capitalis criminis reos fuisse apud veteres cum qui castrabant, tum qui castrabantur, eamque ob rem facile perelegans iocus MARTIALIS *m*) huc pertineat:

Vis, dicam verum, Pannice: Nullus homo es.

At vero, inquit, castrati coire possunt, vereque coeunt. Scio hoc interdum fieri, et nuper Berolini factum reuera esse cum virgine loco haud ignobili oriunda. Quae cum ab amica fuisset admonita, posse castratos et muliebriter canere, et viriliter inire, sub specie artis iubet eorum aliquem arcessi, cuius in amplexus caros periculique experes rueret, donec tandem, praeter spem atque opinionem, mater rixosa et indignabunda ludicrae huic scenae finem imponeret. Iam igitur non quaerimus, vtrum enuchorum arrigi possit mentula, nec ne: hoc enim interdum fit, atque isti homines, vt LUCIANI *n*) verbis vtar, haud raro in adulterio deprehenduntur ἀδελφαὶ ἐν ἀδελφοῖς ἔχοντες: Illud tamen negari et debet, et potest, liquorem illum, quem inter coeundum profundunt, esse verum bonumque semen, quia dudum ablati vel infirmati sunt testiculi, eiusque appendices.

Quare

k) Leg. III. §. 4. Tit. cod. cf. Simon. l. cit. c. III. Thef. I. n. 18. sequ. et c. VI. Thef. I. n. 2. sequ.

l) Cod. Authent. Coll. 9. Tit. 24. Nouell. 142. §. Leo. Constitut. 60.

m) Epigr. 99. L. VII. v. 10.

n) L. supra cit. p. 167. Accidit illud, auctore Paulo, De Re Medic. VI. 68. p. 580. sequ. iis cum maxime, quibus collisi testes sunt.

Quare ex proftatis tantum prouenit, vt litteris prodidit RV-
FVS EPHESIVS o), *infecundum dilutumque semen, quod se-
mul cum priore, (id est, vero semine) excernitur.* —
Qua propter Eunuchi semen (liquorem proftatae) quidem,
*sed infecundum, e glandulis fistulosis eiciunt, e varicosis ve-
ro, (vesiculis feminalibus) excisis testibus, seminis profusto
feruari non possit.* Nec absimiliter HEROPHILVS, qui, teste
GALENO p), proftatas nihil omnino ad veram generationem
conferre posse docuit. Cur igitur hac venere haud raro
gaudent versutulae feminae teneraeque puellae? Non meum
est, tanta illarum mysteria temere aperire, nisi id caussae
subsit, quod mutilati tales homunculi coire possint, non ge-
nerare. Videtur certe, ni fallor, in ea opinione fuisse MAR-
TIALIS q). Sic enim ille:

*Cur tantum eunuchos habeat tua Gellia, quaeris,
Pannice? Vult futui Gellia, non parere.*

Contra IUVENALIS r), optimus ille morum romanorum
censor, magis aperte ac perfalfe:

*Sunt, quas eunuchi imbelles et mollia semper
Oscula delectent, et desperatio barbae,
Et quod abortiuo non est opus.*

§. XVI.

- o) De Appellat. Part. Corp. Hum. II. 14. p. 118. Coll. Szepl. cf.
Galen. L. De Semin. III. 4. p. 230. T. III. ed. Charr.
p) L. De Semin. I. 15. p. 202. et L. II. 6. p. 226. vbi negat, hosce
proftatas glandulosos, ex testium castratione nihil mali perpeffos, ad
venerem concitare posse: Iterum p. 248. vero eorum vsu demon-
strato, ibidem semen confici non posse contenditur.
q) Epigr. 67. L. VI.
r) Satyr. VI. v. 366. sequi.

F

Testium morbi.

Sed iidem testes, qui in eunuchis nulli sunt, incredibilem tamen cum pectore omnique corpore communionem s) habent, pernecessarii sunt ad sobolem prognerandam, vt bene naturaeque apposite demonstrauit olim EMPEDOCLES t). Sed possunt illi etiam vario modo infestari, et hinc sterilitatis auctores fieri. Primum igitur testiculorum vitium est, quod *ab inflammatione uehementi* oritur: quae quam facile glandulosas partes aut destruat, aut in tumorem durum verumque scirrhum transformet, quis est, qui nesciat? Et quid inde commodi sperari poterit? Nihil omnino, eamque ob rem sine dubio ARISTOTELES u) hosce homines impotentes iudicauit. Sin vero *ex iclu tument* testiculi, id quod haud raro fit, exindeque *pus increseit*, vt scite CELSVS v), *neque aliter succurri potest, quam si, inciso scroto, et pus emissum, et ipse testiculus excisus est*; tum profecto deplorata est virilitas, cum maxime si vterque cultro tollitur, id quod GALENVS w) expresse contenderat. Etenim si a profluuiio seminis temere suppresso et a copia sola tumor testium magnus atque dolor vehementissimus natus est, vt FORESTVS x), SCHENCKIUS y), BONETVS z), innumerique alii litteris consignatum reliquerunt, multo maiora mala aegro necesse est immineant, cum prorsus induruerunt, aut etiam

s) Hipp. Epid. II. Sect. I. p. 687. T. I.

t) Ap. Aristotel. Generat. Animal. I. 18.

u) Ap. Galen. L. De Semin. c. 15. p. 202. T. III.

v) L. De Medicin. VI. 18. n. 6. p. 399. ed. Kraus.

w) L. et p. cit.

x) Obs. I. L. XXVII. p. 592.

y) Obs. 3. L. IV. p. 529.

z) Sepulchret. L. III. Sect. 30. Obs. 4. p. 1311. T. II.

etiam foede contabuerunt, quales in monachi cuiusdam corpore lustrando detexit VIDVS VIDVS a). Accedit, quod, auctore IAC. SYLVIO b), *infecundi sunt testes pblegmone aut tumore alio praeter naturam magno et diuturno obsessi, obdurati, insigniter ulcerati, vulnerati, conuulsi, intra ventrem adhuc conditi, praecipue ambo* (quod multis adest, ac fere primis coitibus descendunt), *resoluti, et omnium maxime, ob hernias vel caussas alias exseci ambo: nam, altero manente, fecunditas perseverat. Excisio etiam calculi imperata, vasis sperma deferentibus violatis aut etiam spermaticis, infecundos saepe fecit* cet. Aliqui horum affectuum infensi semper sunt virilitati, alii vero ad tempus; Quibus sublatis, cessat illico impotentia. Vtrum vero GALENI c) scitum verum sit, nec ne, mares eo salaciores habilioresque ad coeundum esse, quo maiores pluresue testiculos habeant, id iam non attinet multis anquirere. Constat enim inter omnes, virilitatem non a numero, sed virtute atque effectu repeti oportere, siquidem et triorchides quosdam steriles fuisse scimus, et alios, quos aut natura, aut casus coegerat in vno acquiescere, prole beatissimos. Sic ex ROLFINGKIO retulit IO. GE. SIMON cc) hominem quendam circumforaneum, qui partim ob testiculos intus latentes, partim ob strenuam militiam puellis cum maxime in honore et amore fuit. Sed spes fefellit. Breui enim sese grauidatas esse intellexerunt.

F 2

§. XVII.

- a) Ap. Schenck. L. IV. Obs. 2. p. 529. et Obs. 6. Coit. p. 532. *Sennert.* l. cit. c. 3. p. 907.
 b) De Hom. Generat. p. 335. T. I. Gynaec. *Wolph.*
 c) Vtil. Part. XIV. 6. p. 639. T. IV. Occurrunt passim tales homines. Vide, si placet, apud *Sennert.* Pract. Medicin. L. III. P. IX. Sect. I. c. 2. p. 904.
 cc) Delineat. Impotent. Coniugal. c. III. Thef. 2. n. 3. sequ.

Herniae magnae et inueteratae.

Fit haud raro, vt *herniae* nascantur, atque pondere in scrotum deuoluatur aut omentum, aut intestinum, et varia praeterea mala ibidem oriantur: Quorum signa medendique viam commemorare iam non lubet. Sed id vnum quaerimus, vtrum huic morbi generi sterilitas adiuncta esse debeat, nec ne. A minori hernia, vel quae in altera scroti parte latitat, testiculis non remeratis aut laesis, nihil expectes periculi, quia praeter quendam molestiae sensum bona sunt omnia. Quamobrem male magnus BOERHAAVIVS steriles herniosos appellauit nulla adiecta lege ac conditione, atque praeclare Illustr. HALLERVS d). *Minime perpetuum est, inquit, et plurimos noui berniosos, qui egregie fecundi sunt. Id tamen habent incommodi, vt seminalia vasa ab intestinis elapsis comprimantur, et veneri non absque periculo litent.* Sin vero moles eius adeo increuit, vt vix ac ne vix quidem fascia retineri amplius queat, aut testes alienae partis pondere compressi quasi emarcescunt sic, vt semini discernendo et vterius proferendo impares aegri fiant, colligitur, nullam esse spem sobolis. Etenim, necesse est, collabascant sensim pedetentimque vasa deferentia, et semen, si quod adest, osculis venarum patulis illico sorberi sanguinique reddi debet. Porro abhorrent feminae talem coitum, quem sibi dolorem summum, obscenarum partium inflammationem atque tumorem, non voluptatem, generare perhibent, et viri tam monstruoso portentoque scroto praediti videant, ne, dum veneris gaudia percipiunt, diem sibi accelerent. Etenim adest, vt cum Iuuenale e) meo loquar, vel

Coitus

d) Praefect. Academ. §. 641. p. 288. P. I. Vol. V.

e) Satyr. X. v. 204. sequ.

*Coitus iam longa obliuio; vel si
Coneris, iacet exiguus cum ramice neruus,
Et, quamuis tota palpetur nocte, iacebit;
vel si quis temerario ausu ad pugnas processit, eumque
Impulit imbellem formosae cura f) puellae,
Iussit et in castris aera merere suis;*

tunc certe non poterit non perferentiscere, hoc herniae genus ob compressos testiculos et ductum deferentem oblitteratum esse in caussis impotentiae ineluctabilis referendum, vt SCHENCKIUS g) et BONETVS h) exemplis iuerunt comprobatum. Interdum *herniae cultro* excidendae sunt et testiculi destruendi. Quod dum fit, omnis illico perit vis procreandae sobolis, vt post CELSVM i), SCHENCKIVM k), PAREVM l) VOGELIVM m) tantum non omnes, qui de chirurgia scripserunt, docte naturaeque apposite docuerunt. Tunc illi eunuchi sunt et femiuiri, non viri. Nam *omnium optime*, vt vere ARNOLDVS VILLANOVAVS n) monet, *remouetur in perpetuum appetitus coeundi per abscissionem testiculorum.*

§. XVIII.

Varia glandis vitia.

Occupant etiam glandem varia mala, quae profecto, si qua alia, impedimento sunt, quo minus et coitus rite fiat, et fecunditas locum habeat. Primi igitur omnium ii sunt

F 3

f) Ouid. Amor. I. Eleg. 9. v. 43. sequ.

g) Obs. I. sequ. L. IV. Impotent. p. 533. et Obs. 10. Hern. p. 541.

h) Sepulchret. L. III. Sect. 29. Obs. 13. p. 1301. et Obs. 16. p. 1303.

T. II.

i) L. De Medicin. VII. 19. p. 460. sequ.

k) Obs. 14. L. IV. Hern. p. 541.

l) Ap. Bonetum Sepulchret. L. et Sect. cit. Obs. 10. p. 1299.

m) Von Brüchen, c. I. p. 50. sequ.

n) De Morb. Curand. II. 26. p. 209. b. Opp. Argent. 1541.

sunt, quos *hypospadiacos* seu *semispadones* veteres nominarunt. Sunt vero illi, vt PAVLLVS o), memorat, *imperfecta glande* siue *sine foramine naturae, qua humor emittitur*: id quod aut a partu est, qualem olim Romae C. CLAVDIO ET M. PERPENNA Consulibus, natum esse perhibet IULIVS OBSEQVENS p), aut malo vlcere, maximeque venereo, apud nos oritur. Fac igitur, adesse viro veram seminis copiam, nullo tamen modo fieri poterit, vt hac ratione illud in vterum iaculari, et, vt decet, perferri queat, siquidem, si qua alia via praeter glandem est, dilabi proterer debet. Quamobrem non mirum est, GALENVM q), AETIVM r), atque MOSCHIONEM s) tales viros reputasse steriles. Haec enim per se patent, pluribusque recentiorum medicorum exemplis apud HIER. MERCVRIALEM t), DAN. SENNERIVM u), SCHENCKIVM v), BENIVENIVM w), WIERVUM x) confirmantur, eamque ob causam dubium esse potest nemini, praesertim quia etiam sunt pene breuissimo y). *Nam qui geniturae meatus occaecatos habent*, inquit AETIVS, *velut quidam, quibus calculi exsecti sunt, eos pro deploratis habebimus*. Sed *neque semispadones ac nimis angustiis meatibus praediti, semen excernunt*. Huc etiam sine dubio illi pertinent, quos MOSCHION, aut si mauis, CLEOPATRA z) obstetrix

- o) De Re Medic. VI. 54. p. 573. Coll. Steph. Vide etiam h. l. ap. Henr. Stephanum Diction. Medic. voc. ὑποσπᾶδ. p. 496.
 p) De Prodig. n. 113. p. 153. ed. Oudendorp.
 q) Definit. Medic. n. 422. p. 277. T. II. ed. Charr.
 r) Tetrabl. IV. Serm. IV. c. 26. p. 792.
 s) In Gynaec. Harm. P. I. c. 3. p. 5. T. I.
 t) De Puer. Morb. I. 9. p. 168. sequ.
 u) Pract. Medicin. L. III. P. IX. Sect. I. c. 10. p. 927.
 v) Obs. 3. L. V. Penis. p. 523.
 w) De Abdit. Morb. Causl. c. 7. p. 211. ed. Basil. ap. Craxand. 1529.
 x) Obseruat. Rarar. L. p. 105. ed. Basil.
 y) Ap. Aetium l. et p. cit.
 z) In Gynaec. l. et p. cit.

obstetrix appellat, *parathocos*, hoc est, in latere membranam habentes, qua semen emittant. Nisi enim illa scalpello vel rodentibus auferri poterit, naturali via iterum aperta, omnis virilitatis vis et effectus pereat necesse est. Hinc quid de LEPECHINI a) V. Cl. duobus viris sentiendum sit, quorum vrethra sub glande aperta, et inter coeundum in longitudinem ac latitudinem distensa fuerit magno cum sobolis prouentu, equidem ex iis, quae legi, non video. Etenim coitum fieri liberosque procreari potuisse, facile largiar; An vero illi portentosi homines auctores fuerint, id est, de quo vehementer dubito, idque HENR. ab HEER b) obseruatione ductus, vbi aliquis simili vitio laborauit mictionis incommodum semper perpessus.

At vero alia res est, si praeputium reduci aut rursus induci non potest; *Φίμωσις* et *παγαΦίμωσις* Graeci dicunt. Etenim, inflammatione colis discussa, cutis mollita et extenuata ducenti chirurgo tantum non semper paret, vt bene CELSVS c) monuit, aut certe scalpello circumcidenda est, et tunc, si reliqua ex arte facta sint, nulla impotentia pertimescenda est, excepta dira illa necessitate, qua propter vlcuscula foeda et manantia glans simul auferenda est. Tunc enim isti viri semispadones per artem aut rectius per propria flagitia fiunt, eoque pertinent, quae FORESTVS d), DAN. SENNERTVS e), SCHENCKIUS f) cet. consignata reliquerunt. Ex his etiam patet, quid de illo CELSI g) praecipto sentiendum sit. *Interdum per ipsa vlcera*, inquit, *coles sub*

a) In Nou. Comment. Acad. Petropol. T. XVI. vt in Götting. Anzeig. Zugabe St. X. p. 74. nuper legimus.

b) Obseruat. Rar. XVIII.

c) De Medicin. VI. 18. n. 2. p. 393. et L. VII. 25. n. 2. p. 472.

d) Obs. cit. p. 561.

e) Pract. Medicin. L. III. P. IX. Sect. I. c. 12. p. 932.

f) Obs. IX. L. IV. p. 525.

g) L. et n. cit. p. 396.

*sub cute excisus est sic, ut glans excidat. Sub quo casu cutis ipsa circumcidenda est, perpetuumque est, quoties glans, aut ex cole aliquid, vel excidit, vel abscinditur, illam non esse seruandam, ne confidat, ulcerique agglutinetur, ac neque reduci possit postea, et fortasse fistulam quoque urinae cludat. Nam si glans excidat, siue ab ulcere, quod *Peryédaiva* nominatur, siue a cancro fiat, semper periculum sterilitatis imminet. Nam si, poeta b) teste,*

Militat omnis amans,

desinant isti homunculi veneris gaudia quaerere. Sunt enim sine armis, sine neruis, sine viribus. Perit cum glande simul omnis veneris sensus et inuitatio ad coitum: id quod hodie nonnulli diro morbo gallico in acceptis ferunt: et si qua forte superstes colis particula arrigatur, aut semen a testiculis proueniat, profecto illud vterum attingere non potest, ouulumque muliebre fecundare.

§. XIX.

Varia penis vitia.

Neque *penis* immunis est a tali vitio. Sunt enim homines, qui *sine eo nascuntur*, aut *quibus excisus est*, qualia passim exempla occurrunt, et apud SCHENCKIUM i) commemorantur. In his usus et effectus veneris nullus est. Porro commemoratur apud CELSUM k) *colis exulceratus, cum dolore, ulcere, pituita multa, sanie tenui malique odoris* cet. Qui morbus cum haud raro temporarius est atque subitus

b) *Ouid.* Amor. I. Eleg. 9. v. 1.

i) Talem ex *Cneulino* refert *Schenck.* Obs. 2. L. IV. p. 532. et Obs. 13. p. 526. vbi plura. Cf. *Beniuen.* De Abdit. Morb. Causs. c. 68. p. 271.

k) *De Medicin.* VI. 18. n. 2. p. 395. ed. *Kraus.*

subitus, impotentia certe illa quoque temporaria putanda est. Immo vero quidam dicuntur venerea labe contaminati foedisque mentulae vlceribus obfiti liberos procreasse; Sed fides penes auctores esto. Ad tutiora progredi lubet. Vt enim in feminis, si concipere velint, vterus rectus, id est, non contractus atque coli appositus esse debet, auctoribus ARISTOTELE ^{l)} atque MOSCHIONE ^{m)}, intelligitur, naturalia viri similiter se habere oportere. Penis vero in coitu esse debet *extensus, rectissimus, latissimus, stabilis*, vt satis vere GALENVS ⁿ⁾ docuit. Quod si non fit, vir accusandus est impotentiae, partim quia sine erectione omnis voluptatis sensus perit, partim quia, *mentula flaccida* ^{o)}, iactus feminis aut nullus est, aut illud statim, ac profluxit, iterum vulua dilabitur. Sed hinc illae lacrumae, quod hodie, vt cum comico loquar, mulieres semper porrigant, viri non arrigant. Etenim, vt bene NASOP),

A tenera quisquam sic surgit mane puella,

Protinus vt sanctos possit adire Deos.

Pudet me profecto atque piget publice profiteri quorundam infirmitatem, quos ad arrigendum nulla medicamentorum aniliter commendatorum vis excitare potest, nullae vxoris blanditiae stimulare, idque vel quia iuuenili vagoque amore nimis lassi, fracti atque debilitati sunt, vel quoniam olim molliter admota manu semen iusto crebrius et magno cum sanitatis detrimento elicuerunt; quod flagitium ad viuum

G

nostra

^{l)} Hist. Animal. X. 2. p. 459. et 460. T. II. ed. Du Vall.

^{m)} In Gynaec. Fragment. p. 4. T. I. ed. Wolph. cf. Lucret. IV. v. 257. sequ. vbi meretricum artificia bene sciteque deteguntur.

ⁿ⁾ Vtilit. Part. XV. 3. p. 658. T. IV. ed. Charl. Huc etiam pertinent, qui *sine erectione semen profundum*; qualem historiam ex *Marthaco de Gradibus* refert *Dun. Sennert.* Pract. Medicin. L. III. P. IX. Sect. II. c. 6. p. 970.

^{o)} Ap. *Schenck.* L. IV. Gonorrh. Obs. 2. p. 536. Sic etiam *Arnoldus Villanouanus* De Morb. Curand. II. 25. p. 204. b. *Opp.*

^{p)} Amor. III. Eleg. VII. v. 53. sequ.

nostra aetate *TISSOTVS* *q*) demonstravit. In his enim saepe numero, debilitate corporis vniuersi vtcumque sublata, relinquitur pertinacissima mutonis arrigendi impotentia, estque haud raro, vt ibidem aeger ipse profitetur, *silo xylino flaccidius veretrum* omnisque erectionis impotens; semen quidem manu sollicitatum effluere sinit, nequaquam vero eiaculat; adeo ceterum imminutum et retractum, vt oculi de sexu vix iudicare possint. Ferendum igitur erit acquisitimo animo, praeeunte verbis *HEBENSTREITIO* *r*), si quem effectum languidiusculumque virum

Emendicata facit vxor prole parentem,
cornigerique illi homines aliorum ministerio accipiant, quod ipsi nec habent, nec dare possunt. Quare etiam non opus est more veterum *s*) *medicamenta* quaedam, aut *incantamenta* praestigiasque daemonum accusare: quas qui hodie credat, dubiae sanitatis esse debet. Vidimus etiam similiter, vt olim *GALENVS*, aliquos, quorum *penis* ex asfidua venere *rugosus* et *collapsus* fuit, reliqua vero exilia et emarcida, qualia in senibus esse solent. Cauete illos, puellae; Nigri sunt.

§. XX.

Nimia penis erectio.

Contrarius penis languori marcorique morbus est, si *nimum* ille, atque *cum dolore actensione*, et *semper arrigitur*. Eminent his in vitiis *satyriasis* et *priapismus*, quorum alterum, auctore *ARETAEO* *t*), *est inexplibilis coeundi appetitus*, *verum neque si ad veneris opus accedunt, quicquam iuuantur*, *neque multo assiduoque concubitu sedatur arrectio*; alterum

q) *Von der Onanie* *Th. I. Abschn. I. p. 8.* sequ. et in primis p. 41. ed. germ.

r) *Patholog. Metric. §. 4. v. 32.*

s) *Ap. Galen. Medicam. Parabil. p. 636. T. X.*

t) *De Causs. et Sign. Acut. Morb. II. 12. cf. Oribaf. Synopf. IX. 39 et 41. p. 147.*

terum vero est, vt PAVLLVS *u*) refert, *auctio pudendi per-
seuerans, in longum ac circulum intumescens citra rei ve-
nercae appetentiam.* Vtrumque dirissimum colis vitium,
maximeque prius, a qua demum cunque causa oriatur,
siue a feminis multitudine, siue a diuturna coitus abstinen-
tia, siue a phantasia laesa sit, semper est secundum ARETAE-
VM *v*) acutissimum, triste, foedumque malum. At priapis-
mus cum primis turpis et exitiosus est, tentigine ne post
mortem quidem cessante. Huc etiam sine dubio pertinet
penis rigidus ob veneris desuetudinem, variaque priapismi
exempla, quae sedulo collegerunt SCHENCKIUS *w*) atque
FORESTVS *x*). Immo vero sunt, qui dum in veneris castris
strenue militant, ne quis falcem in alienam messem iniiciat,
subito diem suum obirent cum *perpetua colis erectione*, vt
SALMYTHVS *y*) memoriae prodidit. In tanta autem penis
rigiditate, vt viri satyros priaposue referant, cum femi-
nis iactus nullus est, tum ob figuram laesam minus bene
ad vterum vsque pertingere illud potest, adeoque si malum
pertinax est aut inueterauit, vt passim in iis constat, qui
dum iuuenes essent, praeclare veneri litarunt, omnis mede-
lae expertus est, neque vlla speranda soboles. Malum enim
hoc partium obscenarum, et turpe est, et omnium maxime
incommodum, meminique iam viri cuiusdam nobilis, qui
sexagenario maior identidem lacrumabundus de tentigine
conquereretur intolerabili: hinc cum dolore summo corpus
et vestimenta circumminxit, et, pene cornu instar tenso,
inire nec poterat, nec semen verum habebat.

G 2

§. XXI.

u) De Re Medic. III. 56 et 57. p. 477. sequ. Coll. *Steph.*

v) L. cit.

w) Obs. I. sequ. Priapism. L. IV. p. 538.

x) Obs. 10. L. XXVI. p. 575.

y) Obs. Medic. 19. L. III. p. 124.

Penis iusto breuior aut longior.

Varie quoque temerari colis potest, si aut iusto *breuior* est, quam vt semen ad vterum tuto deferri possit, aut iusto *longior*, adeoque cum dolore coitus est atque irritus. Meminerunt haec passim veteres, cum maxime ARISTOTELES *z*), AETIVS *a*), GORDONIVS *b*), quibuscum consensit DAN. SENNERTVS *c*). *Si penis nimis sit brevis*, inquit, *semen etiam non eo vsque, quo debet, eiicitur, in vterum scilicet, qui est seminis receptaculum, sed in collum uteri saltem, ubi corrumpitur, et effluit, atque ita conceptio impeditur. Si sit nimis crassus, a femina non admitti, vel non sine dolore admitti potest. Tale si quid accidat, coitus impeditur. Habent autem ista vitia a prima conformatione suam originem.* Sed haec non satis certa sunt. Iam enim non quaerimus, vtrum prius natura sit, vel aetate, vel nimia corporis obesitate, vel frigore, vlcere, putredine destructo pene, an vero posterius virilitatem prorsus tollat; Id vero certi scimus, hoc in vitio diiudicando corporum et naturalium vxoris rationem simul habendam esse, quoniam vaginae breui priapus iusto longior accommodatus non est. Mutato vero matrimonio, reliqua haud raro bene cesserunt, vt inter omnes constat. At vero longitudine ac proportione naturali laesa, nec vllomodo perlananda, qualia *monstruosi penis vel aucti, vel imminuti d*) exempla multi retulerunt, iure meritoque laet

hic

z) Generat. Animal. I. 6.

a) Tetrabibl. IV. Scrm. IV. c. 26. p. 792. Coll. Steph.

b) Lil. Medic. Part. VII. c. I. p. 596.

c) Pract. Medic. L. III. P. IX. Sect. II. c. 2. p. 950.

d) Sic Henr. ab Heer Obs. VII. aurigae senis meminit, qui tantam penis in anum ventrem retractionem passus est, vt nec bilum, quod vllomodo sensu percipi posset, extaret. Sic ego quondam in theatro vidi militis emeriti cadauer, cuius colis vel post mortem tensus et rigidus

hic aliqua sterilitatis causa, quae omnem medicorum artem eludit, et amplexus aut nullos efficit, aut certe irritos.

§. XXIII.

Penis distortus.

Interdum et longitudo, et figura colis mutatur, atque distortetur sic, ut generandae soboli homo impar fiat. Hinc ab HOLLERIO ^{e)} dicitur *obtortus et inflexus*. Vitium illud primum, inquit, corrigi non potest, alterum potest. Vidimus, qui membro ita obtorto non poterat gignere, quod semen semper restitaret in ceruice uteri. Similiter IUL. CAESAR ARANTIUS ^{f)}: Veneri nimium addictis, rarum affectionis genus, antiquis ignotum, quod speciei propagandae aduersatur. Etenim genitale distentum ac spiritu turgens tristi cum doloris sensu distortetur, quo fit, ut semen in uterum recta eiaculari nequeat. De hoc morbi genere neminem reperio, qui ita pertractauit, ut veram affectus causam nouisse videatur: Appellat tamen nodum penis. Nam etsi demisso et flaccido genitali nihil percipiatur incommodi, particulam tamen pertractanti paruulus quidam tumor fabae vel glandulae speciem referens percipitur. Huic affectui plerosque vidi, causae ignaros, emollientia adhibuisse, quod arbitrarentur, se duriusculam illam substantiam quasi humore affluxo imbutam discutere posse. Sed tantum absuit, ut id praestarent, quod etiam quotidie in deterius lapsi fuerint: Nam, arietini cornu in modum,

G 3

in

gidus fuit, atque semiulnam et aliquot pollices longitudine aequauit, testiculis saluis et oua gallinarum referentibus.

^{e)} Comment. in HIPPOCR. Aph. 63. Sect. V. p. 574.

^{f)} De Tumorib. praeter natur. c. 58. cf. Sennert. Pract. Medic. L. III. P. IX. Sect. I. c. 8. p. 223. sequ.

in illud latus, quo tuberculum est, mentula reflectitur. — Qui veneri nimis indulgent, frequenterque et diu, ut mulierculis placeant, distento sunt genitali, in hoc malum incidunt. — Qui morbus an veteribus fuerit incognitus, ut ARANTIO videtur, vehementer dubito multis de causis, partim quia DIOCLES g) eam colis distortionem, ut quis in uterum semen recta proicere nequeat, expresse in sterilitatis masculinae causis posuit, partim quoniam CAELIVS AVRELIANVS b) similem fere ex DEMETRIO ATTALEO historiam refert, et HERACLITVS imperator i) hoc malo periisse dicitur; denique quia vero simillimum est, hunc morbum communi priapismi nomine veterum ac recentiorum plurimos complexos fuisse. An *paratbocus*, quem MOSCHION k) memorat, huic *Arantii* morbo respondet? Ita videtur, quoniam illum per, *membranam in latere habentem*, explicandum censuit, indeque penis facile distorqueri potest. Quae de re etiam ARNOLDVS VILLANOVANVS l): *Quando vir habet virgam tortuosam seu curtam et curuatam, non generat, quia non potest sperma suum recte in matricem proicere, et sic non generat. Sed quicquid libuerit, in tanta penis distortionem, quam semel vidimus ex morbo gallico inueteratam ac pertinacissimam, nullus fieri potest coitus, adeoque generandi vis ipsa debet praepediri, etsi aliter sensisse videtur HENR. ab HEER m). Illud vero malum hodie ex lue venerea frequens est, ut inter omnes constat, et ASTRUCIVS n) bene monuit; Sed haec multis persequi, a pro-*

g) Ap. Galen. Hist. Philos. c. 32. p. 53. T. II.

b) Acut. Morb. III. 8. p. 249. ed. Amman.

i) Ap. Marcell. Donar. Hist. Medic. Mirabil. L. VI. 4. Vide plura mali huius exempla ap. Illustr. Haller. Praelect. Acad. Boerb. §. 654. p. 399. P. I. Vol. V.

k) In Gynaec. Harmon. P. I. c. 3. p. 5. T. I. ed. Wolph.

l) De Morb. Curand. III. I. p. 298. a. sequ. ed. Argent.

m) Obseruat. Rarar. XVIII.

n) De Morb. Vener. L. IV. c. II. §. 2. p. 441. ed. Paris.

proposito nostro nimis alienum est, et olim ingenue
falsus est ROLFINKIVS o): *Saepe vidi curuum penem, sa-
nauī raro.* Neque absimiliter magnus BOERHAAVIUS p).
Ab reliquis *penis monstrofi* vitis, qualia passim apud aucto-
res, maximeque HOECHSTETTERVM q), prostant, cum apud
veteres nihil me reperire memini, studio deditaque opera
temperandum existimaui.

§. XXIII.

Resolutio partium obscenarum.

Restat *naturalium resolutio*, quae aut aliquam partem
infestat, aut omnes omnino, exindeque facile colligitur,
non temere veteres medicos, ac prae ceteris DIOCLEM r),
AETIVM s), PAVLLVM t), MOSCHIONEM ac CLEOPATRAM u),
GORDONIVM v), cet. eam, tanquam principem ac vix supe-
rabilem impotentiae causam, reputasse: Etenim so-
LENANDER apud SCHENCKIVM w) id mali sinistro cremaste-
ris musculo accidisse auctor est. A lue venerea saepe nu-
mero ortam vidit ASTRUCIVS x), constat inter omnes,
mala, quae a resolutis neruis dimanant, omnem artis vim
haud raro eludere, et opus magni laboris, taedii summi, tem-
porisque multi esse. Iam vero quid auxilii ab arte poterit
expectari, si qui aut natura impotens sic est, vt, praecun-
te verbis OVIDIO y), tanquam

Truncus iners iaceat, species et inutile signum,

aut

- o) In Diss. p. 132.
- p) In Praelect. Acad. I. et p. cit.
- q) Ap. Semerz. l. c. p. 972.
- r) Ap. Galen. Hist. Philos. c. 32. p. 53. T. II.
- s) Tetrabl. III. Serm. III. c. 35. p. 577.
- t) De Re Medic. III. 58. p. 478. Coll. Scroph.
- u) In Gynaec. Harmon. P. I. c. 3. p. 5.
- v) Lil. Medic. Part. VII. c. I. p. 596.
- w) Obs. IV. L. IV. Affect. p. 529.
- x) L. cit. §. 9. p. 449.
- y) Amor. III. Eleg. VII. v. 15.

aut nimis veneris gaudiis, incredibile, quantum infirmatus et de robore vitali omni deiectus quasi videatur? Hic certe, si quid video, hastam animumque abiicere licet, neque memini, quemquam eorum, qui hac infirmitate colis nimia laboravit, et cum illa quasi consenuit, vegetam eius constantiam et usum recuperasse. Aut enim omnia artis praesidia fuerunt irrita, aut res aegri breui iterum in peius ruere visa est. Quamobrem praestat, imminentem ruinam auertere, quam si penitus abolitae vires naturales sunt, vigorem mentulae pristinum velle reuocare.

§. XXIV.

Conclusio.

Sed fas est, vt ad metam properemus, praemissis iis impotentiae causis, quas medici veteres commemorarunt. Quae an vere naturaeque apposite a nobis dictae sint, alii iudicent. Etenim nobis id vnum in votis fuit, vt magni veterum admiratores ac contemptores, exemplis hisce ante oculos ponendis, intelligant, quae qualiaque priscorum hominum in medicinam sint promerita. Quod si bene meminert, non poterunt illis honores laudesque debitas diutius denegare. Illi vero, qui adhuc strenue ac, eheu! nimis in veneris cupidinisque castris militarunt, videant, ne olim, cum legitimo amplexu opus futurum sit, viribus corporis turpiter exhaustis, penisque neruis marcidis, vxores frustrati esse videantur, atque cum maxime digni, qui et insignia impotentiae suae turpissimae in fronte gerant, et identidem vicariorum ministerio aut quasi per quietem atque caelitus liberos ex vxoribus sustulisse reputentur.

VIRO CLARISSIMO
MICHAEL SONNTAG
CANDIDATO MEDICINAE DIGNISSIMO

S. P.

PRAESES.

Fuit semper, ex quo in academijs commoratus es, TVVS
In litterarum bonarum et medicinae studia amor tantus, quan-
tus est maximus, ea morum modestia, integritas atque sua-
uitas, vt optimus quisque non speraret solum, verum etiam
consideret, fore, vt tandem talis existas, qualem TE nunc
cognitum omnes iudicant. TV enim humanitatis litteris, sine
quibus magnus verusque medicus nullo modo esse potest,
et philosophiae cognitione probe eruditus, accessisti ad inclu-
tas Germaniae academias, Lipsiensem, Halensem, atque
nostram, et assidua optimarum praeceptionum auditi-
one, diligentia incredibili et lectione praestantissimorum
librorum continua id efficiendum putasti, vt et saluti TVAE
prospiceres, et TVORVM votis satis faceres. Hinc nuper in
obeundis examinibus suctis Ordini Nostro TE praebuisti
dignissimum iis honoribus, quibus non, nisi strenui medi-
cinae cultores ex instituto maiorum condecorandi forent.
Hos igitur TIBI primus equidem omnium ex animo gratulor,
eosque eo magis, quod, cum specimen eruditionis TVAE
in vulgus dandum esset, me testem, comitem, adiutorem,
praesidem, esse volueras. Id quod vt singulare amoris fa-
vorisque TVI documentum reputo, ita etiam more meo i. e.
aperte candideque opto, vt TIBI in patriam reuerso optima,
fausta, salutaria, quaeuis eueniant, neque vnquam TE huius
fortunae meritorumque spoliis onustum, nostri rerumque
nostrarum meminisse pigeat. Abi igitur, mi SONNTAG,
bono cum deo faustisque auspicijs; Vale, nisi pugilice atque
athletice, tamen medice, bene, feliciter, nobisque absen-
tibus absens fauere perge. Scripsi e museo d. vi. Idus

Iunios, CLOCCCLXXIII.

VIRO
PRAENOBILISSIMO DOCTISSIMO
SVPREMIS IN MEDICINA HONORIBVS
CANDIDATO DIGNISSIMO

S. P. D.

STEPH. LVMNITZER, HVNGARVS. M. S.

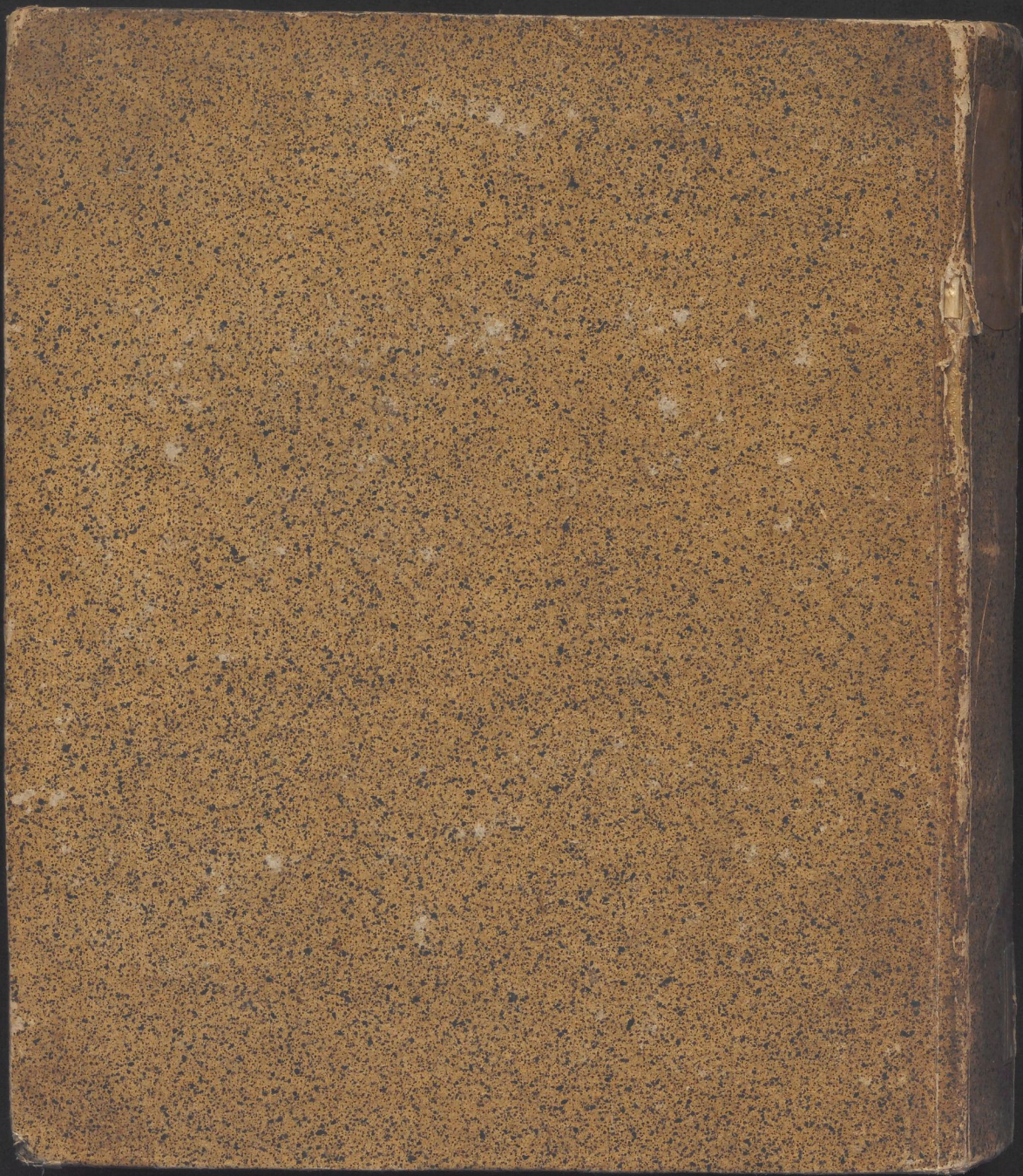
Ex eo inde tempore, Amicorum Optime, ex quo ad Illustres Germaniae Musarum sedes appuli, tam felix ac fortunatus exstiti, vt mihi familiaritate ac consuetudine TVA vt licuerit. Quare non existimo, necessum fore, vt multis verbis mihi amicitiam TVAM denuo expetam; cum aliunde nouerim, TE semper constantem fuisse eorum amicum, cum quibus semel familiaritatem colere incepisti. Magis puto officii mei ac amicitiae deposcere rationes, vt TIBI, Oprime SONNTAG! eximios in Medicina honores, quibus iam ornaris, ex animo gratuler. Quod etiam hoc qualicumque epistola, eruditissimae TVAE Dissertationi adiuncta, facio, meumque non mediocre gaudium, quod ex hac, quae TIBI Ienae contigit, felicitate percipio, testor ac declaro. Gratulor autem non modo TIBI, de obtenta hac Doctorali Dignitate, sed etiam Perillustri ac Generoso Domino Parenti TVO, suam de TE bene conceptam spem iam impleri. Gratulor denique toti Nobilissimae SONNTAGIANAE Familiae, ac singulis TVIS Amicis; et quod maximum, patriae meae dulcissimae vt plurimum gratulor, quod nunc receptura sit suum ciuem, non solum arte salutari, verum et aliis praeclaris scientiis perpolitum, a quo haud pauca commoda, si DEVS vitam conseruauerit, certo sibi polliceri potest. Abi igitur bono cum DEO in patriam TVAM, ique pede fausto, quo virtus TVA TE ducit. DEVS TE semper saluum ac incolumem conseruet, felicem ad lares patrios reducat, omniumque rerum ac fortunarum accessionem clementissime largiatur. Quod reliquum est, vale, Suauissime SONNTAG! meque, vt solebas, amare perge. Dabam Ienae d. XVIII. Maii

C1510CCLXXIII:

W 18 P. 10

DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA
 DE
CAVSSIS IMPOTENTIAE
 IN SEXV POTIORI
 EX DOCTRINA
 HIPPOCRATIS VETERVMQVE MEDICORVM

RECTORE ACAD
 SERENISSIMO PI

D
CAROL
 DVCE SAXONIAE,
 ANGARIAE I

ILLVSTRIS M
 P

CHRIST. GO
 MEDICIN. DOCT. BOTAN
 MEDIC. ADSESS. AC
 VTIL. ET SOC

PRO GRA
 SVMMISQVE IN

D. XVI.
 PVI
MICHA
 IGLOVIA NOBILIS H

EX OFFI

QVAM

Handwritten signature or note at the bottom right of the page.

